

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಛೇರಿ, ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಸಂಪಿಗೆ ರಸ್ತೆ, 18ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು

**ಪ್ರಶ್ನಕೋಶ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ
2017-18**

**ಪ್ರಥಮ ಪಿಯುಸಿ
ವಿಷಯ: ಸಂಸ್ಕೃತ (09)**

ಪ್ರಶ್ನಕೋಠಿ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ	ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಿಳಾಸ	ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪದನಾಮ	ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ
1.	ಡಾ.ಪರ್ವತರಾಜು ಬಿ.ಎಸ್. ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು ಮರಿಮಲ್ಲಪ್ಪನವರ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು 570 024	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	9449263747
2.	ಡಾ. ಪ್ರಭಾವತಿ ವೈ.ಬಿ. ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ಮಹಿಳಾ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಜಯನಗರ 3ನೇಬ್ಲಾಕ್, ಬೆಂಗಳೂರು-560 011	ಪರಿಶೀಲಕರು	9845121907
3.	ಡಾ. ಗಣಪತಿ ಹೆಗಡೆ. ಹಿರಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಎಮ್.ಎಲ್.ಎ. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ 14ನೇಕ್ರಾಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು 560 003	ಸದಸ್ಯರು	9448243724
4.	ಡಾ. ಸುಂದರರಾಜ್ ಎಂ.ಆರ್. ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಅನಿಕೇತನ ರಸ್ತೆ, ಕುವೆಂಪು.ನಗರ ಮೈಸೂರು 570 023	ಸದಸ್ಯರು	9481818763
5.	ಶ್ರೀಮತಿ ಸುರೇಖಾ ಸಂತ.ಅಲೋಷಿಯಸ್ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಕೊಡಿಯಾಲ್ಬೈಲ್, ಮಂಗಳೂರು 575 003 ದ.ಕ	ಸದಸ್ಯರು	9481049656
6.	ಶ್ರೀ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಎಂ.ಎಸ್. ಆಯ್ಕೆ ಶ್ರೇಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಿದ್ಯಾಶಾಲಾ, ಪ.ಪೂ.ಕಾಲೇಜು. ಮೈಸೂರು 570 001	ಸದಸ್ಯರು	9480193878
7.	ವಿದುಷಿ. ಸೌಮ್ಯ ಎನ್. ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ನಂಜನಗೂಡು 571 301	ಸದಸ್ಯರು	9886610898

१. द्वे विद्ये वेदितव्ये ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत ।

1. देवानां प्रथमः कः ? (K)
2. भुवनस्य गोप्ता कः ? (K)
3. ब्रह्मणः ज्येष्ठपुत्रः कः ? (K)
4. अङ्गीः कस्मै ब्रह्मविद्यां प्रोक्तवान् ? (K)
5. महाशालः कः ? (K)
6. द्वे विद्ये के ? (K)
7. वेदाङ्गानि कति ? (K)
8. कया विद्यया अक्षरम् अधिगम्यते ? (K)
9. अग्राह्यं किम् ? (K)
10. विश्वं कस्मात् सम्भवति ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. ब्रह्मविद्यायाः परम्परां लिखत । (K)
2. अपरायां विद्यायां के अन्तर्भवन्ति ? (K)
3. ब्रह्मणः स्वरूपं वर्णयत । (K)
4. विश्वस्य उत्पत्तिः कथमिति सोदाहरणं लिखत । (K)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. सर्वमिदं विज्ञातं भवतीति । (C)
2. परा चैवापरा च । (C)
3. यद्भूतयोनिं परिपश्यन्ति धीराः । (C)
4. कस्मिन्नु भगवो विज्ञाते सर्वमिदं विज्ञातं भवतीति । (C)
5. यथोर्णनाभिः सृजते । (C)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. ब्रह्मा देवानां.....सम्बभूव । (S)
2. सर्वविद्याप्रतिष्ठाम्.....ज्येष्ठपुत्राय प्राह । (S)
3. शौनको ह वै महाशालोऽङ्गिरसं.....उपसन्नः पप्रच्छ । (S)
4. यथा पृथिव्याम्.....सम्भवन्ति । (S)
5. .... यया तदक्षरम् अधिगम्यते । (S)
6. यथा ..... सृजते गृणहते च । (S)

(परा, अथर्वाय, प्रथमः, विधिवत्, ऊर्णनाभिः, ओषधयः)

V संयोजयत (S)

अ	आ
अथर्वा	केशलोमानि
पुरुषात्	सुसूक्ष्मम्
सत्यवहः	ज्येष्ठपुत्रः
अक्षरम्	अपरा
शिक्षा	भारद्वाजः

*****

२. आदर्शगुणाः ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. रामः कस्मिन् वंशे जातः ? (K)
2. शत्रुनिबर्हणः कः ? (K)
3. त्यागे रामः केन समः ? (K)
4. रामः कान् स्वजनवत् पश्यति ? (K)
5. रामः कान् अविजित्य सङ्ग्रामात् न निवर्तते ? (K)
6. वासवः केषां राजा ? (K)
7. रामः केषु विशारदः आसीत् ? (K)
8. रामः केन सह सङ्ग्रामं व्रजति ? (K)

II दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. श्रीरामस्य गुणान् सङ्ग्रह्य लिखत । (A)

III मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. धर्मज्ञः सत्यसन्धश्च ..... च हिते रतः । (S)
2. सङ्ग्रामात् पुनरागत्य कुञ्जरेण.....वा । (S)
3. रामो विग्रहवान् .....। (S)
4. .... स्वस्य धर्मस्य। (S)
5. रामो ..... शौर्यवीर्यपराक्रमैः। (S)

(रथेन, धर्मः, प्रजानाम् लोकाभिरामोऽयम्, रक्षिता)

IV पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नड -आङ्ग्लभाषया वा कुरुत ।

1. धर्मज्ञः सत्यसन्धश्च प्रजानां च हिते रतः ।
यशस्वी ज्ञानसम्पन्नः शुचिर्वश्यः समाधिमान् । (C)

2. रक्षिता स्वस्य धर्मस्य स्वजनस्य च रक्षिता ।
वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञो धनुर्वेदे च निष्ठितः ॥ (C)
3. सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञः स्मृतिवान् प्रतिभानवान् ।
सर्वलोकप्रियः साधुरदीनात्मा विचक्षणः ॥ (C)
4. प्रजासुखत्वे चन्द्रस्य वसुधायाः क्षमागुणैः ।
बुद्ध्या बृहस्पतेस्तुल्यो वीर्ये साक्षाच्छचीपतेः ॥ (C)
5. मृदुश्च स्थिरचित्तश्च सदा भव्योऽनसूयकः ।
प्रियवादी च भूतानां सत्यवादी च राघवः ॥ (C)
6. स्मितपूर्वाभिभाषी च धर्मं सर्वात्मना श्रितः ।
सम्यग्योक्ता श्रेयसां च न विगृह्य कथारुचिः ॥ (C)
7. रामो विग्रहवान् धर्मः साधुः सत्यपराक्रमः ।
राजा सर्वस्य लोकस्य देवानामिव वासवः ॥ (C)

V रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. रामः धनुर्वेदे निष्ठितः । (S)
2. रामः प्रजानां हिते रतः । (S)

*****

३. विवादः विनाशाय ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. कपिञ्जलः कुत्र वसति स्म ? (K)
2. चटकस्य नाम किम् ? (K)
3. कपिञ्जलः किमर्थम् अन्यं देशं गतः ? (K)
4. शीघ्रगः कः ? (K)
5. शश-कपिञ्जलयोः विवादनिर्णायकः कः ? (K)
6. कपिञ्जलः अन्यैः चटकैः सह कुत्र गतः ? (K)
7. कः कपिञ्जलस्य कोटरे प्रविष्टः ? (K)
8. मूर्खाः कस्य परमार्थं न जानन्ति ? (K)
9. क्षणभङ्गुराः के ? (K)
10. अनित्यानि कानि ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. वायसः सोद्वेगं किम् अचिन्तयत् ? (K)
2. वायस- कपिञ्जलयोः कालः कथं गच्छति स्म ? (K)
3. शश-कपिञ्जलयोः वासस्थानविषयकः कलहः कः ? (K)

4. धर्मोपदेशं श्रुत्वा कपिञ्जलः शशकं किमाह । (K)

III दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. मार्जारस्य धर्मोपदेशः । (A)
2. मार्जारः शशकपिञ्जलौ कथं व्यापादयति ? (A)
3. 'विवादः विनाशाय' इति पाठस्य शीर्षिकां समर्थयत । (A)

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. किं केनापि पाशेन बद्धः ? (C)
2. तच्छीघ्रं निष्क्रम्यताम् । (C)
3. मया द्रष्टव्योऽयं न्यायः । (C)
4. अहिंसैव धर्ममार्गः । (C)
5. ननु स्वभावतोऽस्माकं शत्रुभूतोऽयमस्ति । (C)
6. यो हीनवादी स ते भक्ष्यः । (C)
7. तन्नाहं भक्षयिष्यामि । (C)

V मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. केनापि .....बद्धः ? (S)
2. परोपकारः पुण्याय.....परपीडनम् । (S)
3. श्रुतेः परमार्थ.....न जानन्ति । (S)
4. .... अहानि अतिक्रान्तानि । (S)
5. असारोऽयं ..... । (S)

(बहूनि, मूर्खाः, संसारः, पाशेन, पापाय)

VI रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. आवयोः विवादः वर्तते। (S)
2. नरकपातकमार्गात् निवृत्तो मार्जारः । (S)
3. नदीतीरे धर्मवादी तिष्ठति । (S)
4. अजात्रीहयः सप्तवार्षिकाः कथ्यन्ते । (S)
5. स्वप्नसदृशः प्रियसमागमः । (S)

*****

४. सत्त्वपरीक्षा ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. भीमसेनः कं स्वभ्राता इति वदति ? (K)
2. गुणश्लाघ्यः कः ? (K)
3. भीमसेनः केन सह तुल्यः ? (K)
4. भीमसेनः केन पाणिना पुच्छं जग्राह ? (K)
5. भीमसेनः केन उन्मत्तः आसीत् ? (K)
6. भीमसेनः किं चालयितुं न शशाक ? (K)
7. हनूमतः पिता कः ? (K)
8. जगदायुः कः ? (K)
9. मकारालयः कः ? (K)
10. सागरः केन लङ्घितः ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. भीमसेनः हनूमतः विषये किं वदति ? (K)
2. भीमसेनः आत्मानं कथं परिचाययति ? (K)
3. भीमसेनः किमर्थं हनूमतः क्षमां याचति ? (K)
4. हनूमान् स्वपरिचयं कथं करोति ? (K)
5. मे शक्तिः नास्ति इति हनूमान् किमर्थं वदति ? (K)
6. भीमः किमर्थं ब्रीडानताननः जातः ? (K)
7. वानरः एव हनूमान् इति ज्ञातः भीमः किं चकार ? (K)

III दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. भीमसेनस्य पात्रचित्रणम् । (A)
2. हनूमता कृता भीमसत्त्वपरीक्षा । (A)
3. हनूमद्भीमसंवादः । (A)
4. पुच्छोत्सारणार्थम् उद्युक्तं भीमं वैशम्पायनः कथं वर्णयति ? (A)
5. हनूमतः पात्रचित्रणम् । (A)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. भ्राता मम.....बुद्धिसत्त्वबलान्वितः । (S)
2. बले पराक्रमे युद्धे.....तव निग्रहे । (S)

3. प्रसीद कपिशार्दूल.....क्षम्यतां मम । (S)
4. रूपमप्रतिमं वीर !.....निरीक्षितुम् । (S)
5. तद्रूपं दर्शयामास यद्वै..... । (S)
6. ....अतिविख्यातः शूरो वानरपुङ्गवः । (S)
7. मच्छासनमकुर्वाणं त्वां वा नेष्ये ..... । (S)
8. प्रणिपत्य कौन्तेयः ..... वाक्यम् अब्रवीत् । (S)
9. एतत् ..... उत्सार्य गम्यताम् । (S)

(सागरलङ्घने, पुच्छम्, रामायणे, तदिच्छामि, यमक्षयम्, गुणश्लाघ्यो, प्राञ्जलिः, शक्तोऽहम्, दुरुक्तम्,)

V रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. भीमः पुच्छं चालयितुं न शशाक । (S)
2. खिन्नगात्रोऽभवत् भीमः। (S)
3. कौन्तेयः प्रणिपत्य वाक्यमब्रवीत्। (S)
4. भीमः कपेः पार्श्वगतो स्थितः । (S)
5. हनूमान् केसरिणः क्षेत्रे जातः। (S)

VI पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया-आङ्ग्लभाषया वा कुरुत

1. भ्राता मम गुणश्लाघ्यो बुद्धिसत्त्वबलान्वितः ।
रामायणेऽति विख्यातः शूरो वानरपुङ्गवः ॥ (C)
2. उत्तिष्ठ देहि मे मार्गं पश्य वा मेऽद्य पौरुषम् ।
मच्छासनमकुर्वाणं त्वां वा नेष्ये यमक्षयम् ॥ (C)
3. उच्चिक्षेप पुनर्दोर्भ्यामिन्द्रायुधमिवोच्छ्रितम् ।
नोद्धर्तुमशकद् भीमो दोर्भ्यामपि महाबलः ॥ (C)
4. अहं केसरिणः क्षेत्रे वायुना जगदायुषा ।
जातः कमलपत्राक्ष हनूमन्नाम वानरः ॥ (C)
5. यत्वेददसीत् प्लवतः सागरं मकरालयम् ।
रूपमप्रतिमं वीर तदिच्छामि निरीक्षितुम् ॥ (C)
6. विसिष्मिये तदा भीमो जहृषे च पुनः पुनः।
तमर्कमिव तेजोभिः सौवर्णमिव पर्वतम् ॥ (C)

*****

५. महर्षिवचनपालनम् ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. दशरथः कस्य सपर्यां करोति ? (K)
2. गाधिनन्दनः कः ? (K)
3. शरासनमित्रः कः ? (K)
4. कः कृतावभृतः भवितुम् अभिलषति ? (K)
5. विश्वामित्रः किं परित्रातुम् इच्छति ? (K)
6. दशरथस्य पुरोहितः कः ? (K)
7. दशरथस्य कृते महर्षिभाषितं कीदृशम् अभूत् ? (K)
8. सुकेतुः कः ? गाधिनन्दनः कः ? (K)
9. मानससरः प्रसृता नदी का ? (K)
10. वृद्धश्रवः कः ? (K)
11. मारीचः कस्य शापात् कौणपताम् अवाप ? (K)
12. पुरुषादिनी का ? (K)
13. सुकेतुः कस्मात् सुतां लेभे ? (K)
14. विरोचनस्य पुत्री का ? (K)
15. सङ्ग्रामे बद्धश्रद्धः कः ? (K)
16. जम्भशासनः कः ? (K)

II दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. विश्वामित्रस्य विज्ञापनं तथा दशरथस्य निर्णयः । (A)
2. ताटकावधसन्दर्भे श्रीरामस्य सन्देशः कः ? सः कथं निवारितः ? (A)
3. ताटका वृत्तान्तः । (A)
4. विश्वामित्रस्य महिमानं विवृणुत । (A)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. कृतावभृतो भवितुमभिलषामि । (C)
2. निर्यातु रामः सह लक्ष्मणेन । (C)
3. बलेन तपसा लब्धे बलेत्यतिबलेति च । (C)
4. विद्ये ते वितरामि ते । (C)
5. यक्षः ताटकाख्यां सुतां लेभे । (C)
6. मारीचनीचं जनयाम्बभूव । (C)

7. व्यापादनीया त्वयेति । (C)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. तत्र सत्रं परित्रातुं.....महामुनिः । (S)
2. दशरथः.....कुशिकसुतमनोरथमेव पूरयामास । (S)
3. आश्रुतः श्रुतवृत्तेन तेन.....। (S)
4. स्वप्राणान्.....वीरपाणमकल्पयत् । (S)
5. .... कुम्भसम्भवात् कौणपताम् अवाप। (S)
6. ताटका मुनेः ..... तरसारुरोध । (S)

(अध्वानम्, रामबाणस्य, विश्वामित्रो, मारीचः, सुतप्रदानेन, सुन्दप्रियावधः)

V रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. मुनिः अस्त्राणि ताटकामाथिने ददौ । (S)
2. सुकेतुः द्रुहिणप्रसादात् सुतां लेभे । (S)
3. रामः स्त्रीवधशङ्काम् अकरोत् । (S)
4. दशरथः कुशिकसुतस्य मनोरथं पूरयामास । (S)
5. पितुः नियोगेन रामः कौशिकमन्वगात् । (S)
6. मारीचः शापात् कौणपताम् अवाप । (S)

VI संयोजयत (S)

अ	आ
विश्वामित्रः	नदी
कौसल्याजानिः	सरः
वसिष्ठः	कुम्भसम्भवः
श्रीरामः	मन्थरा
सौमित्रिः	गाधिनन्दनः
अतिबला	यक्षः
सुकेतुः	विद्या
सरयू	पुरोहितः
वैरोचनी	इन्द्रः
अगस्त्यस्य	दशरथः
जम्भशासनः	लक्ष्मणः
मानसम्	काकुत्स्थः

*****

६. कन्येयं कुलजीवितम् ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. पर्वतराजस्य पुत्री का ? (K)
2. मेना कस्य पत्नी? (K)
3. उदाहरणवस्तुषु अग्रण्यः कः?(K)
4. अधोमुखी पार्वती किं गणयामास? (K)
5. जगतः पिता कः? (K)
6. भूधरेश्वरः कः? (K)
7. विश्वस्य कर्मणां साक्षी कः?(K)
8. कन्यार्थेषु के गृहिणीनेत्राः? (K)
9. कन्यार्थिनः के? (K)
10. सप्तर्षिषु कः भूधरं प्रत्युवाच? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. मुनयः किमर्थं हिमवतः समीपम् आगताः ? (K)
2. हिमवान् ऋषीणाम् आगमने किम् उक्तवान्? (K)
3. पुत्र्याः विवाहविषये पर्वतराजस्य निर्णयः कः? (K)
4. प्राञ्जलिः भूधरेश्वरः सप्तर्षीन् किमुवाच ? (K)
5. हिमवान् स्वपुत्रीं किमवोचत्? (K)

III दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. कन्येयं कुलजीवितम् इति पद्यभागस्य सारांशं लिखत । (A)
2. अङ्गिराः हिमवन्तं किम् अवोचत् ? (A)

IV पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नड-आङ्ग्लभाषया वा कुरुत ।

1. तत्र वेत्रासनासीनान् कृतासनपरिग्रहः ।
इत्युवाचेश्वरान्वाचं प्राञ्जलिर्भूधरेश्वरः ॥ (C)
2. एते वयममी दाराः कन्येयं कुलजीवितम् ।
ब्रूत येनात्र वः कार्यमनास्था बाह्यवस्तुषु ॥ (C)
3. यावन्त्येतानि भूतानि स्थावराणि चराणि च ।
मातरं कल्पयन्त्वेनामीशो हि जगतः पिता ॥ (C)
4. एवं वादिनि देवर्षौ पार्श्वे पितुरधोमुखी ।
लीलाकमलपत्राणि गणयामास पार्वती ॥ (C)

5. इदमत्रोत्तरं न्याय्यमिति बुद्ध्या विमृश्य सः ।
आददे वचसामन्ते मङ्गलालङ्कृतां सुताम् ॥ (C)

V मञ्जूपातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. इत्युवाचेऽश्वरान्वाचं प्राञ्जलिः.....। (S)
2. .... गङ्गाप्रपातेन धौतपादाम्भसा च वः । (S)
3. तमर्थमिव ..... सुतया योक्तुमर्हसि । (S)
4. अशोच्या हि पितुः कन्या.....प्रतिपादिता । (S)
5. मातरं कल्पयन्त्वेनां ईशोहि जगतः ..... । (S)
6. सुता सम्बन्धविधिना भव ..... गुरुः । (S)
7. लीला.....गणयामास पार्वती । (S)
8. शैलः सम्पूर्णकामोऽपि .....उदैक्षत । (S)
9. प्रायेण.....कन्यार्थेषु कुटुम्बिनः । (S)
10. अर्थिनो मुनयः प्राप्तं.....फलं मया । (S)

(भारत्या, गृहमेधि, गृहिणीनेत्राः, मूर्ध्नि, पिता, कमलपत्राणि, मेनामुखम्, सद्गुरुः, भूधरेश्वरः, विश्वगुरोः)

VI संयोजयत । (S)

अ	आ
शम्भुः	महर्षिः
कविकुलगुरुः	पर्वतराजः
कुमारसम्भवम्	कालिदासः
अङ्गिराः	महाकाव्यम्
मेना	उमा

VII रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. शैलः मेनामुखम् उदैक्षत । (S)
2. शम्भुः ते दुहितरं वृणुते । (S)
3. त्वं विश्वात्मने भिक्षा परिकल्पिता असि । (S)
4. मङ्गलालङ्कृतां सुतां आददे । (S)
5. आत्मानं पूतम् अवैमि । (S)
6. ऋषयः अङ्गिरसं नोदयामासुः । (S)

*****

७. ज्यौतिषिकस्य दिनम् ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. कार्यक्षेत्रम् आसाद्य ज्यौतिषिकः किम् उद्घाटयति ? (K)
2. ज्यौतिषिकः कुत्र उपविश्य ग्राहकान् प्रतीक्षते ? (K)
3. चणकान् क्रेतुं कः जनान् प्रबोधयति ? (K)
4. जनाः कस्य वचनैः तुष्यन्ति ? (K)
5. ज्यौतिषिकः ग्रामं परित्यज्य कुत्र आगतवान् ? (K)
6. कुत्र अन्धकारः आवृतः ? (K)
7. पथिकः किमर्थं वृक्षमूलम् उपागतः ? (K)
8. ज्यौतिषिकः कस्य हस्तनिगडेन बद्धः ? (K)
9. पथिकस्य नामधेयं किं ? (K)
10. ज्यौतिषिकः कुत्र शयनमकरोत् ? (K)

II दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. ज्यौतिषिकस्य पूर्वजीवनवृत्तान्तः । (A)
2. ज्यौतिषिकस्य समयप्रज्ञा । (A)
3. ज्यौतिषिक-गुरुनायकयोः संवादः । (A)
4. ज्यौतिषिकस्य दिनम् इति पाठस्य सारांशं लिखत । (A)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अबदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. अत्यन्तं श्रान्तोऽसि । (C)
2. भवतः भाग्यरेखा.....। (C)
3. किञ्चित् विशेषं वद । (C)
4. मां साग्रहं आहूतवान् त्वम् । (C)
5. त्वया वचनं दत्त्वा धनं स्वीकृतं ननु । (C)
6. पूर्वं भवतः प्राणसङ्कटम् आपतितम् आसीत् । (C)
7. मम नाम कथं जानासि ? (C)
8. सः तु मम हस्तात् च्युतः। (C)
9. अद्य रात्रौ एव रेलयानेन ग्रामं प्रति प्रतिष्ठताम् । (C)
10. परन्तु सः जीवति इति अद्य ज्ञातम् । (C)
11. इदानीं तु निद्रासमयः । (C)

IV रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. मार्गे विविधाः आपणाः आसन् । (S)
2. ज्यौतिषिकस्य कार्यक्षेत्रे अन्धकारः आवृतः । (S)
3. ज्यौतिषिकः स्ववस्तूनि स्यूते स्थापितवान् । (S)
4. क्रोधाविष्टः पान्थः नेत्रयोः पुरतः करं गृहीतवान् । (S)
5. विंशति रूप्यकाणि दीयन्ताम् । (S)
6. पथिकस्य मुखं ज्यौतिषिकेण लक्षितम् । (S)
7. छुरिकया विदीर्णः आसीः त्वम् । (S)

*****

८. सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. गोपकन्यकाः दामोदरं वारयितुं कम् आकारयन्ति ? (K)
2. कः यमुनाह्रदं प्रविष्टः ? (K)
3. वृद्धगोपालकः किम् आरुह्य यमुनाह्रदं पश्यति ? (K)
4. दामोदरस्य भ्राता कः ? (K)
5. दुष्टमहोरगस्य कुलावासः कः ? (K)
6. कालियस्य कति फणाः आसन् ? (K)
7. नीलभुजङ्गमस्य भोगे कः स्थितः ? (K)
8. कुलपर्वताः कति ? (K)
9. कस्य देहः रोषेण धूमायति ? (K)
10. कस्य भयेन कालियः यमुनां प्रविशति ? (K)
11. सुपर्णः कः ? (K)
12. सर्वप्रजासु किं कर्तव्यः इति दामोदरः वदति ? (K)
13. यमुनाजलं कीदृशम् आसीत् ? (K)

II दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. दामोदरः । (A)
2. यमुनाह्रदः । (A)
3. कालियः । (A)

4. 'सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि' इति पाठस्य शीर्षिकां समर्थयत । (A)

5. 'सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि' इति पाठस्य सारांशं लिखत । (A)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. एषः खलु दुष्टमहोरगकुलावासः । (C)
2. न खलु न खलु विषादः कार्यः।(C)
3. दर्शितोऽनुरागः। (C)
4. नागं मे वशं करोमि । (C)
5. मा खलु साहसं कृत्वा प्रवेष्टुम् । (C)
6. अहो, विभेमि भर्तः विभेमि । (C)
7. यावदहमपि पुष्पाण्यपचिनोमि । (C)
8. अहमपि सहायो भविष्यामि। (C)
9. चिह्नितं तव मूर्धनि । (C)
10. एषः प्रसह्य सहसा भुवि विक्षिपामि ।(C)
11. रक्षन्तु लोकाः समरुद्रणास्त्वाम् ।(C)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. सर्वप्रजाहितार्थं द्रुततरं ..... मे वशं करोमि । (S)
2. सान्तर्विषाग्निं ..... करोमि । (S)
3. मेघे स्थितः.....इवावभाति । (S)
4. ....सललितं रुचिरं वहति । (S)
5. एष प्रसह्य सहसा भुवि..... । (S)
6. रक्षन्तु ..... समरुद्रणास्त्वाम् । (S)
7. अभयं ते..... । (S)

(लोकाः, शक्र, हल्लीसकम्, नागम्, प्रदास्यति, यमुनाम्, विक्षिपामि)

V संयोजयत (S)

अ	आ
कालियः	बलरामः
दामोदरः	पर्वतः
सङ्कर्षणः	कृष्णः
आखण्डलः	नीलभुजङ्गमः
लोकालोकः	गरुडः

यमुना   इन्द्रः
सुपर्णः   हृदः

*****

९. सूक्तिकुसुमानि ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. अलब्धं कथम् ईहेत् ? (K)
2. केषां मनः निश्चलम् ? (K)
3. नभसोऽपि किं महत् ? (K)
4. आहारार्थं कीदृशं कर्म कुर्यात्?(K)
5. कन्दैः फलैः के कालं क्षपयन्ति ? (K)
6. तृणैः के बलिनः भवन्ति ? (K)
7. प्रच्छन्नगुप्तं धनं किम् ? (K)
8. सन्तोषः कस्य परं निदानम् (K)?
9. हुतभुक् केन वारयितुं शक्यः ? (K)
10. का गरीयसी ? (K)
11. कस्य औषधं नास्ति ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. तत्त्वविज्ञानहेतोः किं करणीयम्? (K)
2. सुभाषितोक्तरीत्या लोकस्थितिः कीदृशी? (K)
3. सुभाषिते विद्या कथं प्रशंसिता? (K)
4. सुभाषितकारः मूर्खं कथं वर्णयति ? (K)

III मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. लब्धं यत्नेन .....। (S)
2. चलन्ति.....कामम् । (S)
3. ....निश्चलं मनः न चलति । (S)
4. येन भूयो न ..... । (S)
5. .... पुरुषस्य परं निदानम्। (S)
6. विद्या.....पूज्यते । (S)
7. ....नास्त्यौषधम् । (S)

(मूर्खस्य, धीराणाम्, जन्म, गिरयः, सन्तोष एव, राजसु, पालयेत्)

IV संयोजयत । (S)

अ	आ
विद्या	प्रीतिः
जलनिधिः	गरीयसी
सन्तोषः	परादेवता
आशा	आनन्दः
साधुजने	महत्
ब्रह्म	आर्जवम्
विद्वज्जने	सागरः

V पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत ।

1. अलब्धमीहेद् धर्मेण लब्धं यत्नेन पालयेत् ।
पालितं वर्धयेन्नित्यं वृद्धं पात्रेषु निक्षिपेत् ॥ (C)
2. तृणानि भूमिरुदकं वाक् चतुर्थी च सूनुता ।
एतानि तु सतां गेहे नोच्छिद्यन्ते कदाचन ॥ (C)
3. गिरिर्महान् गिरेरब्धिः महानब्धेर्नभो महत् ।
नभसोऽपि महत् ब्रह्म ततोऽप्याशा गरीयसी ॥ (C)
4. चलन्ति गिरयः कामं युगान्तपवनाहताः ।
कृच्छ्रेऽपि न चलत्येव धीराणां निश्चलं मनः ॥ (C)
5. पापान्निवारयति योजयते हिताय
गुह्यं निगूहति गुणान् प्रकटीकरोति ।
आपद्रुतं च न जहाति ददाति काले
सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः ॥ (C)

*****

१०. सन्मित्रम् ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. वैशाली नाम पुरीं कः प्रशशास ? (K)
2. सेनजिद्राजस्य सचिवस्य नाम किम् ? (K)
3. राजा केन यशः प्राप्नोत् ? (K)

4. शास्त्रालापः कुत्र प्रावर्तत ? (K)
5. महीपालस्य पूजा कुत्र सम्भवति? (K)
6. देवव्रतस्य कति मित्राणि आसन् ? (K)
7. सन्मित्रस्य नाम किम् ? (K)
8. सोमदेवः कस्य मित्रम् आसीत्? (K)
9. जागतिका व्यक्तयः कथं व्यवहरन्ति ? (K)
10. चन्द्रधरस्य गृहे कः क्षमाम् अयाचत ? (K)

II दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. सेनजित् तथा देवव्रतस्य सम्भाषणं लिखत । (A)
2. देवव्रतेन अनुभूतां कष्टपरम्परां वर्णयत । (A)
3. देवव्रत-चन्द्रधरयोः मैत्रीं वर्णयत । (A)
4. देवव्रतस्य राज्यात् बहिर्गमनकारणं विशदयत । (A)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. महीपालस्य पूजा स्वदेशे सम्भवति । (C)
2. प्रदर्श्यतां तावत् स्वविषयकं प्रामाण्यम् । (C)
3. राजानमन्तरा न विद्वान् सपर्यामुपभोक्तुम् अर्हति । (C)
4. नाहं विस्मरामि तवोपकारम् । (C)
5. अहो धिङ् माम् इमौ स्वार्थिनौ सखायौ । (C)
6. समयानुसारमेव व्यवहरन्ति जागतिका व्यक्तयः । (C)
7. मित्रमेकमेव भवति प्रधानं जगतीतले । (C)
8. नूनमस्ति अनर्थपरंपरा खल्वियं जगतीतले । (C)
9. आः ममेदृशी प्रज्ञा ? (C)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. राजा ससुखं सानन्दं कालं.....। (S)
2. प्रदर्श्यतां तावत् स्वविषयकं ..... । (S)
3. नाभिलषन्ति इतरेषामपि ..... । (S)
4. नूनमहं विरोधेऽपि राज्ञः.....आचरिष्यामि । (S)
5. मित्रदर्शनात् ..... सन्तोषः तु वर्णनातीतम् । (S)

(भवत्साहाय्यम्, चन्द्रधरस्य, यापयति स्म, प्रामाण्यम्, कल्याणम्)

*****

I द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्गलभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. अन्तरङ्गशुद्धि-बहिरङ्गशुद्धयोः विषये बसवण्णस्य अभिप्रायः। (K)
2. कूडलसङ्गार्यः कथं प्रसीदति ? (K)
3. अक्कमहादेवी ज्ञान-भक्त्योः अविनाभावसम्बन्धं कथं वर्णयति ? (K)
4. धर्मस्य मूलं किम्? विवृणुत। (K)
5. अल्लमप्रभुः सम्बन्धस्य वैचित्र्यं कथं वर्णयति? (K)
6. कथं मनुष्यः मुक्तः भवति ? (K)

II मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. मा चोरय मा.....मा कथयासत्यम् । (S)
2. अन्येभ्यः मा ..... । (S)
3. ....अपेक्ष्यते सकलेष्वपि प्राणिषु । (S)
4. दया एव .....मूलम् । (S)
5. अन्नदाने.....अस्ति । (S)
6. त्रिकरणशुद्धो ध्यायति चेत् ..... भवति । (S)
7. कुत्रत्यो रसालः? कुत्रत्यः .....। (S)
8. .... विना भक्तिः नास्ति । (S)

(जुगुप्सम्, दयैव, धर्मस्य, पुण्यम्, मुक्तः, ज्ञानम्, कोकिलः, मारय)

III रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. सकलेष्वपि प्राणिषु दया अपेक्ष्यते । (S)
2. धनप्रदाने तु श्रीः भवति । (S)
3. किरणान् विना भानुः नास्ति । (S)
5. अन्येभ्यः मा जुगुप्सः । (S)

IV संयोजयत (S)

अ	आ
बसवण्णः	गुहेश्वरलिङ्गः
अल्लमप्रभुः	चेन्नमल्लिकार्जुनः
अक्कमहादेवी	कूडलसङ्गमदेवः
आचारः	धर्मस्य मूलम्
दया	स्वर्गः

१२. कन्नडकण्वः।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. 'श्री' महोदयः कदा जन्म लेभे? (K)
2. 'श्री' महोदयस्य माता का ? (K)
3. 'श्री' महोदयस्य पिता कः? (K)
4. 'श्री' महोदयस्य शिष्येषु एकस्य नाम लिखत ।(K)
5. 'यमनसोलु' इति नाटकं केन लिखितम्? (K)
6. गदायुद्धनाटकं केन लिखितम्? (K)
7. श्री महोदयं 'कन्नडकण्वः' इति नाम केन सूचितम् ? (K)
8. मैसूरुमहाराजः तं केन उपाधिना सममानयत् ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. 'श्री' महोदयस्य बाल्यम् । (K)
2. 'श्री' महोदयस्य शिष्यवात्सल्यम् । (K)
3. 'श्री' महोदयस्य कृतयः । (K)
4. 'श्री' महोदयस्य विद्याप्रगतिः । (K)

III दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. 'श्री' महोदयस्य कन्नडसेवा । (A)
2. 'श्री' महोदयस्य आदर्शमयं जीवनम् । (A)

IV रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. 'श्री' महोदयस्य बाल्यं श्रीरङ्गपत्तने व्यतीतम् । (S)
2. विद्यार्थिनां कृते 'अध्ययनगोष्ठीः' आयोजिता अनेन । (S)
3. कर्नाटक राज्ये 'सिरिगन्नडं गेलो' इति तेषाम् उक्तिं साधयेम। (S)
4. श्री महोदयः प्रथमं भौतशास्त्रम् अधीतवान् । (S)

*****

१३. विज्ञानपथः।

I दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. भारतदेशे विज्ञानस्य प्रगतिम् अधिकृत्य लघु प्रबन्धं लिखत ।(A)
2. भारते गणितशास्त्रं खगोलशास्त्रं च कथम् उन्नतिं नीते इति विशदयत । (A)
3. जीवविज्ञानं परिसरविज्ञानं च अधिकृत्य लघुटिप्पण्यौ रचयत । (A)

II मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. वेदेष्वेव सौरमण्डले स्थितानां.....ग्रहाणाम् उल्लेखं पश्यामः । (S)
2. अद्य आप्रपञ्चम् उपयुज्यमानाः सङ्ख्याः.....च भारतीययोगदानम् । (S)
3. अश्वशास्त्रम्.....चोद्दिश्य स्वतन्त्रतया ग्रन्था विरचिताः । (S)
4. वेदकालादेव भारते ..... विकासं पश्यामः । (S)
5. तैः ..... एव पृथिव्याधारः इति विदितम् । (S)
6. बीजगणिते ..... अग्रेसरा आसन् । (S)
7. पञ्चाम्नरोपि ..... न याति । (S)

(संस्कृतेः, दशमानपद्धतिः, नरकं, भारतीयाः, सूर्य, गजशास्त्रं, दश)

III रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. सर्पाणामध्ययने दल्वनो विशेषज्ञः । (S)
2. सस्यानां प्राणिनां च वर्गीकरणं गुणम् अवलम्ब्य कृतम् । (S)
4. विज्ञानस्य शाखासु अस्माकं पूर्वजाः चिन्तनशीलाः आसन् । (S)
5. चन्द्रस्य वृद्धिहासयोः मूलं सूर्य एव । (S)
6. ते परिसररक्षणम् आद्यं कर्तव्यं मन्यन्ते स्म । (S)

IV संयोजयत (S)

अ	आ
भूमिः	कक्षापुटतन्त्रम्
आर्यभटः	लीलावती
चरकसंहिता	गुरुत्वाकर्षणम्
नागार्जुनः	आयुर्वेदग्रन्थः
भास्कराचार्यः	आर्यभटीयम्

*****

भूमिकाभागः

एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत

१. रामायणम् - वाल्मीकिः (K)
२. महाभारतम् - व्यासः (K)
३. रघुवंशम् - कालिदासः (K)
४. कुमारसम्भवम् - कालिदासः (K)
५. किरातार्जुनीयम् - भारविः (K)
६. शिशुपालवधम् - माघः (K)
७. नैषधीयचरितम् - नैषधम् - श्रीहर्षः (K)
८. नवसाहस्राङ्कचरितम् - पद्मगुप्तः (K)
९. विक्रमार्कदेवचरितम् - बिल्हणः (K)
१०. राजतरङ्गिणी - कल्हणः (K)
११. कुमारपालचरितम् - हेमचन्द्रः (K)
१२. साल्वाभ्युदयम् - राजनाथः (K)
१३. मधुराविजयम् - गङ्गादेवी (K)
१४. वासवदत्ता - सुबन्धुः (K)
१५. हर्षचरितम् - बाणभट्टः (K)
१६. कादम्बरी - बाणभट्टः (K)
१७. दशकुमारचरितम् - दण्डी (K)
१८. काव्यादर्शः - दण्डी (K)
१९. बृहत्कथा - गुणाढ्यः (K)
२०. पञ्चतन्त्रम् - विष्णुशर्मा (K)
२१. हितोपदेशः - नारायणपण्डितः (K)
२२. कथासरित्सागरः - सोमदेवः (K)
२३. शिवमहिम्नस्तोत्रम् - पुष्पदन्तः (K)
२४. सौन्दर्यलहरी - शङ्कराचार्यः (K)
२५. मुकुन्दमाला - कुलशेखरः (K)
२६. कृष्णकर्णामृतम् - लीलाशुकः (K)
२७. वरदराजपञ्चाशत् - वेदान्तदेशिकः (K)

२८. लक्ष्मीसहस्रम्	-	वेङ्कटाध्वरी (K)
२९. वरदराजस्तवः	-	अप्पय्यदीक्षितः (K)
३०. नारायणीयम्	-	नारायणभट्टः (K)
३१. पञ्चलहरी	-	जगन्नाथपण्डितः (K)
३२. सूक्तिमुक्तावलिः	-	राजशेखरः (K)
३३. सुभाषितसुधानिधिः	-	सायणाचार्यः (K)
३४. सदुक्तिकर्णामृतम्	-	श्रीधरदासः (K)
३५. शार्ङ्गधरपद्धतिः	-	शार्ङ्गधरः (K)
३६. सुभाषितनीवी	-	वेदान्तदेशिकः (K)
३७. सुभाषितसुरद्रुमः	-	बसवभूपालः (K)
३८. सुभाषितत्रिशती	-	भर्तृहरिः (K)
३९. मेघदूतम्	-	कालिदासः (K)
४०. ऋतुसंहारः	-	कालिदासः (K)
४१. मालविकाग्निमित्रम्	-	कालिदासः (K)
४२. विक्रमोर्वशीयम्	-	कालिदासः (K)
४३. अभिज्ञानशाकुन्तलम्	-	कालिदासः (K)
४४. मृच्छकटिकम्	-	शूद्रकः (K)
४५. महावीरचरितम्	-	भवभूतिः (K)
४६. उत्तररामचरितम्	-	भवभूतिः (K)
४७. मालतीमाधवम्	-	भवभूतिः (K)

दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

१. वेदाः (A)
२. उपनिषदः (A)
३. वेदाङ्गानि (A)
४. पुराणानि (A)
५. रामायणम् - महाभारतम् (A)
६. पञ्चमहाकाव्यानि (A)
७. गद्यकाव्यम् - चम्पूकाव्यम् (A)
८. कथासाहित्यम् - स्तोत्रसाहित्यम् (A)
९. सुभाषितानि (A)
१०. नाटकानि (A)

*****

व्याकरणविभागः

१. सन्धिं विभजत । (C)

१. तत्रापरा
२. यथोर्णनाभिः
३. चैव
४. अर्हिसैव
५. द्वावपि
६. बहून्यहानि
७. नाविजित्य
८. पुत्रेष्वग्निषु
९. देवासुरः
१०. ममानुकम्पया
११. तुल्योऽहम्
१२. कस्त्वम्
१३. सन्ध्येव
१४. पुनरपि
१५. प्रसादाल्लेभे
१६. भूधरेश्वरः
१७. स्याच्चेत्
१८. येनात्र
१९. भोजनानन्तरम्
२०. यावज्ज्यौतिषिकेन
२१. श्रान्तोऽसि
२२. ममैकः
२३. इवावभाति
२४. यच्च
२५. नभसोऽपि
२६. अप्याशा
२७. विद्वज्जनः
२८. सन्मित्रम्
२९. सेनजिदस्मिन्
३०. यद्यपि

२. सन्धिं योजयत । (C)

१. ह	+	उवाच
२. विधिवत्	+	उपसन्नः
३. भवति	+	इति
४. तौ	+	अनुप्रस्थितः
५. यावत्	+	निशासमये
६. देव	+	ऋषिः
७. स्वजनवत्	+	नित्यम्
८. सम्यक्	+	योक्ता
९. राग	+	उपहतः
१०. बल	+	उन्मत्तः
११. तत्	+	इच्छामि
१२. तु		+ एतत्
१३. गाध	+	इतरः
१४. एतत्	+	आकर्ण्य
१५. पिशित	+	अशनः
१६. द्वयेन	+	एव
१७. कन्या	+	इयम्
१८. भिक्षा	+	असि
१९. मा	+	अस्तु
२०. भर्जना	+	अग्निः
२१. ईषत्	+	अकम्पत
२२. सो	+	अहम्
२३. प्रजासु	+	अप्रमादः
२४. सित	+	इतरः
२५. चलति	+	एव
२६. पापात्	+	निवारयति
२७. सर्वस्य	+	औषधम्
२८. तव	+	उपकारः
२९. धिक्	+	माम्
३०. विचारयन्	+	एव

३. विग्रहवाक्यं लिखत । (C)

१. अवर्णम्
२. विधिवत्
३. ज्येष्ठपुत्रः

४. समस्तपदं लिखत । (C)

१. न विद्यते पाणी च पादौ च यस्य तत् ।
२. न विद्यते गोत्रं यस्य तत् ।
३. भूतानां योनिः ।

४. नियतात्मा
५. धर्मोपदेशकः
६. लोकप्रियः
७. अनित्यानि
८. यूकमत्कुणदंशाः
९. दंष्ट्राक्रकचेन
१०. खिन्नग्रात्रः
११. मकरालयम्
१२. महावीर्यः
१३. गाधिनन्दनः
१४. प्रतिष्ठापितधृतिः
१५. कौसल्याजानिः
१६. कुलजीवितम्
१७. सप्तर्षयः
१८. विश्वात्मा
१९. कार्यक्षेत्रम्
२०. अनन्यगतिः
२१. महापापम्
२२. सान्तः पुरः
२३. शर्वधनुः
२४. महोरगः
२५. सूर्यातपः
२६. विद्याविहीनः
२७. गौर्गर्दभौ
२८. राजद्रोहः
२९. महदौदार्यम्
३०. अविलम्बेन

४. स्थिरं चित्तं यस्य सः
५. कम्बु इव ग्रीवः यस्य सः
६. देवश्च असुरश्च मनुष्यश्च
७. पीवरा तनुः यस्य सः
८. स्वस्य देशे
९. स्मृतीनां पाठकः
१०. बलेन उन्मत्तः
११. महान् च असौ कपिः च
१२. विवृते अक्षिणी यस्य सः
१३. विधिम् अनतिक्रम्य
१४. वीराणां पानम्
१५. कर्णयोः परुषम्
१६. सद्गर्त्रे प्रतिपादिता
१७. न अन्यवन्दिनः
१८. गृहिणी एव नेत्रं येषां ते
१९. भाग्यस्य रेखा
२०. क्रोधेन आविष्टः
२१. वट इति वृक्षः
२२. नीलश्चासौ भुजङ्गमश्च
२३. यादसां निधिः
२४. भुवनस्य आभोगः
२५. मुनीनां वरः
२६. निशितः च असौ अङ्कुशः च
२७. शास्त्रेषु विहितम्
२८. प्राणानाम् अर्पणम्
२९. अर्घ्यं च पाद्यं च
३०. आदरेण सहितम्

५. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत ।(C)

1	ब्रह्मा		ब्रह्माणः
2		शौनकौ	शौनकाः
3	अङ्गिरसे	अङ्गीभ्याम्	
4	रामम्	रामौ	
5	धनदेन		धनदैः
6		वसुधयोः	वसुधानाम्
7	नद्याम्		नदीषु

8		मत्कुणौ	मत्कुणाः
9	केन	काभ्याम्	
10	केसरी	केसरिणौ	
11		वाग्भ्याम्	वाग्भिः
12	भ्राता		भ्रातरः
13	ताटकां	ताटके	
14	मित्रेण		मित्रैः
15	तपसः	तपसोः	
16	मुनिः		मुनयः
17		आवाम्	वयम्
18	भूतम्	भूते	
19	विधिना		विधिभिः
20	पत्रस्य	पत्रयोः	
21	पत्नी		पत्न्यः
22	हे भर्तः		हे भर्तारः
23	इमाम्	इमे	
24		मेघयोः	मेघेषु
25	तृणम्	तृणे	
26		धीरयोः	धीराणाम्
27	विद्या		विद्याः
28	सखा		सखायः
29		वेश्मनि	वेश्मसु
30		राज्ञोः	राज्ञाम्

६. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (C)

1	सम्भवति		सम्भवन्ति
2		वदावः	वदामः
3	सृजते	सृजेते	
4	व्रजति		व्रजन्ति
5		निवर्तेते	निवर्तन्ते
6	परिपृच्छति	परिपृच्छतः	
7		ऊचतुः	ऊचुः
8	ब्रवीमि	ब्रूवः	
9	अस्ति		सन्ति
10		इच्छावः	इच्छामः
11	शक्यते		शक्यन्ते
12		उत्तिष्ठतम्	उत्तिष्ठत
13	वितरामि	वितरावः	
14	विद्यते	विद्येते	
15		अकल्पयताम्	अकल्पयन्
16		मन्यावहे	मन्यामहे
17	असि		स्थ
18		शृणुतम्	शृणुत
19	भवेयम्		भवेम
20		वदतम्	वदत
21	अगच्छत्	अगच्छताम्	
22		कुर्वः	कुर्मः
23	प्रयाति		प्रयान्ति
24	रक्षतु	रक्षताम्	

25		पालयेताम्	पालयेयुः
26	प्रवदति	प्रवदतः	
27	अस्ति		सन्ति
28		प्रावर्तेताम्	प्रावर्तन्त
29	आरोपयिष्यति		आरोपयिष्यन्ति
30	आसीत्	आस्ताम्	

७. पदपरिचयं कुरुत । (C)

१. अथ
२. अधिगम्य
३. इति
४. गत्वा
५. अविजित्य
६. श्रुतः
७. आसाद्य
८. मुक्त्वा
९. चिन्तितम्
१०. विज्ञाय
११. निरीक्षितुम्
१२. जातः
१३. आकर्ण्य
१४. विधातुम्
१५. क्रीडत्
१६. योक्तुम्
१७. अलम्
१८. कर्तव्यम्
१९. प्रवृत्ता
२०. उत्थातुम्
२१. प्रयतमानः
२२. प्रवेष्टुम्

२३. उत्थितः
 २४. परिगृह्य
 २५. वारयितुम्
 २६. विज्ञेयः
 २७. त्यक्त्वा
 २८. विहाय
 २९. बाढम्
 ३०. गतम्

८. समानार्थकपदानि लिखत । (C)

१. समुद्रः - सागरः, रत्नाकरः ।
 २. धनदः - कुबेरः, यक्षराजः ।
 ३. चन्द्रः - हिमांशुः, विधुः ।
 ४. वसुधा - भूमिः, अवनिः, पृथिवी ।
 ५. सौमित्रिः - लक्ष्मणः ।
 ६. सङ्ग्रामः - युद्धम्, समरः, रणः ।
 ७. कुञ्जरः - हस्ती, करी, गजः ।
 ८. भगवान् - देवः, सुरः ।
 ९. वायसः - काकः, ध्वांक्षः ।
 १०. चटकः - कुररः ।
 ११. पशुः - प्राणी, जन्तुः ।
 १२. भ्राता - सोदरः ।
 १३. श्लाघा - प्रशंसा ।
 १४. अक्षि - नयनम्, नेत्रम्, चक्षु ।
 १५. भीमः - वृकोदरः ।
 १६. वानरः - कपिः ।
 १७. कमलम् - जलजम्, तामरसम् ।
 १८. शरीरम् - कायः, तनुः, गात्रम् ।
 १९. विश्वामित्रः - कौशिकः ।
 २०. कौसल्याजानिः - दशरथः ।
 २१. सत्रम् - यज्ञः, क्रतुः, मखः ।
 २२. वृद्धश्रवाः - वासवः, इन्द्रः, देवराजः ।

२३. कुम्भसम्भवः	-	अगस्त्यः ।
२४. अब्जासनः	-	ब्रह्मा, चतुराननः, द्रुहिणः।
२५. परिणयः	-	विवाहः, उपयमः ।
२६. राक्षसः	-	असुरः, दैत्यः ।
२७. मुनिः	-	ऋषिः, यतिः ।
२८. शैलः	-	भूधरः, पर्वतः, गिरिः ।
२९. भूपतिः	-	राजा, महीपालः, भूधरः ।
३०. दुहिता	-	तनया, सुता, आत्मजा ।
३१. दिनम्	-	दिवा, अहः ।
३२. उरगः	-	नागः, सर्पः, भुजगः ।
३३. यमुना	-	कालिन्दी ।
३४. मेघः	-	जलधरः, घनः ।
३५. गरुडः	-	वैनतेयः ।
३६. अवतंसम्	-	आभरणम् ।
३७. कोविदः	-	विद्वान्, पण्डितः ।
३८. सचिवः	-	अमात्यः, मन्त्री ।
३९. सदनम्	-	गृहम्, वेश्म, भवनम् ।
४०. जलम्	-	तोयम्, वारि, नीरम् ।
४१. सूर्यः	-	भास्करः, तपनः ।
४२. वर्त्म	-	मार्गः, अध्वा ।
४३. अग्निः	-	पावकः, हुताशनः ।
४४. वायुः	-	पवनः, अनिलः ।

९. विरुद्धार्थकपदानि लिखत (C)

१. धर्मः	×	अधर्मः
२. सत्यम्	×	असत्यम्
३. सुखम्	×	दुःखम्
४. जयः	×	पराजयः
५. देवः	×	असुरः
६. मित्रम्	×	शत्रुः
७. उत्साहः	×	निरुत्साहः
८. शीघ्रम्	×	विलम्बम्

९. शाश्वतम्	×	नश्वरम्
१०. श्लाघा	×	निन्दा
११. अचरः	×	चरः
१२. दिवा	×	रात्रिः
१३. मृतः	×	जातः
१४. सितम्	×	असितम्
१५. पापम्	×	पुण्यम्
१६. विषम्	×	अमृतम्
१७. दुर्बलः	×	सबलः
१८. सञ्जनः	×	दुर्जनः
१९. स्मरणम्	×	विस्मरणम्
२०. आदरः	×	अनादरः
२१. शुद्धिः	×	अशुद्धिः
२२. सन्मार्गः	×	दुर्मार्गः
२३. स्वार्थः	×	परार्थः
२४. अभिमुखम्	×	पराङ्मुखम्
२५. अल्पम्	×	अधिकम्
२६. उत्पत्तिः	×	विनाशः
२७. उपकारः	×	अपकारः
२८. गुणः	×	दोषः
२९. कृतज्ञः	×	कृतघ्नः
३०. तमः	×	प्रकाशः

भाषान्तरपाठाः

कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत - (A)

१. लवकुशौ सीतायाः पुत्रौ ।
२. आकाशात् पतितं तोयं सागरं गच्छति ।
३. परोपकाराय वहन्ति नद्यः ।
४. बालिका गुरुं कथां पृच्छति ।
५. वैद्यः मनुष्याणां रोगान् निवारयति ।
६. श्वः मम माता आगमिष्यति ।
७. वयं सर्वदा सत्यं वदाम ।
८. कवयः संस्कृतिं रक्षन्ति ।

९. दुन्दुभेः शब्दः गम्भीरः भवति ।
१०. यूयं ग्रामं गच्छत ।
११. पुरा जनकः नाम राजा आसीत् ।
१२. आवां पाठम् अपठाम ।
१३. अद्य मम शालायां वार्षिकोत्सवः प्रचलति ।
१४. कोकिलः वसन्तकाले मधुरं कूजति ।
१५. इदानीम् अरण्ये प्राणिनाम् रक्षणम् आवश्यकम् ।
१६. जनाः गङ्गाजलं मालिन्यदूषितं न कुर्युः ।
१७. पितरः स्वपुत्रान् प्रीणयन्ति ।
१८. देहल्यां प्राचीनः लोहस्तम्भः अस्ति ।
१९. पक्षिणः शाखासु नीडानि रचयन्ति ।
२०. भारतदेशस्य संस्कृतिः सनातना वर्तते ।
२१. प्रयोजनमनुद्धिश्य न मन्दोऽपि प्रवर्तते ।
२२. कृषिः वाणिज्यञ्च राष्ट्रस्य नेत्रद्वयमिव स्तः ।
२३. शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम् ।
२४. महाभारतसङ्ग्रामः अष्टादशदिनपर्यन्तं प्राचलत् ।
२५. गावः तृणं चरन्ति ।
२६. ज्ञानिनां सेवया बुद्धिमान् भवितुम् अर्हति ।
२७. सत्यं वद धर्मं चर ।
२८. इदानीं महिलाः सैन्ये अपि कर्म कुर्वन्ति ।
२९. आरोग्यं भास्करात् प्रार्थयेत् ।
३०. सत्यं वद धर्मं चर ।

*****

संस्कृतभाषया अनुवदत (A)

1. काशियं लोकात् एकः विद्वान्निवसति ।
There lived a scholar in Kashi.
2. वृक्षे फलं पतति ।
A fruit falls from the tree.
3. राजानः कविषु सम्मानं कर्तुं प्रवृत्तः ।
The king honours the poets.

4. ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರನ್ನು ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.
I prostrate goddess Parvathi & lord Parameshwara, who are the parents of the universe .
5. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.
The great sage Valmiki composed Ramayana
6. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ವೇದಧರ್ಮವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದರು.
Shankaracharya propogated veda dharma in India
7. ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮೂಕನೂ ಮಾತನಾಡುವನು.
Even a dumb person can speak by the grace of God
8. ನೀನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ?
What are you doing there ?
9. ಗಂಗಾನದಿಯು ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. .
The river Ganga flows from Himalayan mountains.
10. ಕಪಿಯು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತದೆ.
A monkey climbs a tree.
11. ಈ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಬಹಳ ಸಿಹಿಯಾಗಿವೆ.
These mango fruits are very sweet.
12. ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿ ಇರಲಿ.
We should have firm devotion in the Almighty.
13. ಮಕ್ಕಳು ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಾರೆ.
The children play in the garden.
14. ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ.
The wild animals live in the forest.
15. ನಾವು ಇತರರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು.
We should live to serve others.
16. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನೆೋತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
The Students are writing the question and answer.

17. ನಾಳೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ನಗರಕ್ಕೆ ಬರುವರು.
My father is coming to the city tomorrow.
18. ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಾಯ್ನಾಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು.
Mother and Motherland are greater than heaven.
19. ಭಾರತವು ವಿಶ್ವಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
India vows global peace.
20. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಗೀರ್ವಾಣವಾಣಿಯೆಂದು.
The other name of Sanskrit language is Girvanavani.
21. ದುಷ್ಯಂತನು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ.
Dushyantha was the emperor of Hastinavathi.
22. 'ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ' ವು ಕಾಳಿದಾಸನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕ.
Abhijnana Shakuntala is the famous drama composed by Kalidasa.
23. ದೇವಾಸುರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.
Dushyantha helps Gods in the war between Gods and demons.
24. ಪರೋಪಕಾರದಿಂದ ಪುಣ್ಯವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.
'Punya' is got by helping others.
25. ಪರಪೀಡನೆಯಿಂದ ಪಾಪವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.
It is sinful to trouble others.
26. ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದನು.
Vyshampayana preached Mahabharatha to Janamejaya.
27. ಮಹಾರಾಜನು ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.
The king protects the subjects.
28. ಶಕುಂತಲೆಯು ಕಣ್ವಮಹರ್ಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಳು.
Shakuntala was brought up in the ashram of the great sage Kanva.
29. ಗಂಗೆಯು ಎಲ್ಲರ ಪಾಪವನ್ನು ತೊಳೆಯುತ್ತಾಳೆ.
The Ganga washes off the sins of all.

30. ಭಗೀರಥನು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ತಂದನು.

Bhagiratha brought Ganga to earth.

*****

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी प्रश्नपत्रिका-१

संस्कृतम् (09)

समयः : 3 घण्टा 15 निमेषाः

अङ्काः : 100

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत -

10 x 1 = 10

1. द्वे विद्ये के ?
2. चटकस्य नाम किम् ?
3. जगदायुः कः ?
4. सुकेतुः कः ?
5. जगतः पिता कः ?
6. ज्यौतिषिकः कुत्र शयनमकरोत् ?
7. सुपर्णः कः ?
8. प्रच्छन्नगुप्तं धनं किम् ?
9. सन्मित्रस्य नाम किम् ?
10. 'श्री' महोदयस्य माता का ?

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया-कन्नडभाषया -आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।(पञ्चानामेव) 5 x 2 = 10

11. ब्रह्मणः स्वरूपं वर्णयत ।
12. वायसः सोद्वेगं किम् अचिन्तयत् ?
13. मे शक्तिः नास्ति इति हनूमान् किमर्थं वदति ?
14. हिमवान् स्वपुत्रीन् किमवोचत् ?
15. सुभाषितकारः मूर्खं कथं वर्णयति ?
16. कथं मनुष्यः मुक्तः भवति ?
17. 'श्री' महोदयस्य कृतयः ।

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत -(त्रयाणामेव) 3 x 3 = 9

18. प्रजासुखत्वे चन्द्रस्य वसुधायाः क्षमागुणैः ।
बुद्ध्या बृहस्पतेस्तुल्यो वीर्ये साक्षाच्छचीपतेः ॥
19. अहं केसरिणः क्षेत्रे वायुना जगदायुषा ।
जातः कमलपत्राक्ष हनूमन्नाम वानरः ॥
20. यावन्त्येतानि भूतानि स्थावराणि चराणि च ।
मातरं कल्पयन्त्वेनामीशो हि जगतः पिता ॥

21. गिरिर्महान् गिरेरब्धिः महानब्धेर्नभो महत् ।
नभसोऽपि महत् ब्रह्म ततोऽप्याशा गरीयसी ॥
22. पापान्निवारयति योजयते हिताय गुह्यं निगूहति गुणान् प्रकटीकरोति ।
आपद्रुतं च न जहाति ददाति काले सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः ॥

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामेव) 4 x 2 = 08

23. परा चैवापरा च ।
24. तच्छीघ्रं निष्क्रम्यताम् ।
25. निर्यातु रामः सह लक्ष्मणेन ।
26. एषः खलु दुष्टमहोरगकुलावासः ।
27. पूर्वं भवतः प्राणसङ्कटम् आपतितम् आसीत् ।
28. प्रदर्शयतां तावत् स्वविषयकं प्रामाण्यम् ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत।(चतुर्णामेव)4 x 5 =20

- 29 श्रीरामस्य गुणान् सङ्ग्रह्य लिखत ।
30. मार्जारः शशकपिञ्जलौ कथं व्यापादयति ?
31. हनूमता कृता भीमसत्त्वपरीक्षा ।
32. विश्वामित्रस्य महिमानं विवृणुत ।
33. कन्येयं कुलजीवितम् इति पद्यभागस्य सारांशं लिखत ।
34. ज्यौतिषिक-गुरुनायकयोः संवादः । अथवा देवव्रतेन अनुभूतां कष्टपरम्परां वर्णयत ।

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया) । 1 x 5 = 05

1. रघुवंशम् ।
2. किरातार्जुनीयम् ।
3. राजतरङ्गिणी ।
4. शिशुपालवधम् ।
5. मधुराविजयम् ।

36. दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघु टिप्पणिं रचयत।(एकस्य) 5 x 1 =05

1. कथासाहित्यम् - स्तोत्रसाहित्यम् । अथवा सुभाषितानि ।

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत । 3 x 1 = 03

- i) धर्मज्ञः सत्यसन्धश्च ..... च हिते रतः ।
ii) तद्रूपं दर्शयामास यद्वै..... ।
iii) तत्र सत्रं परित्रातुं.....महामुनिः ।
(विश्वामित्रो, प्रजानाम् सागरलङ्घने,)

अ	आ
जलनिधिः	नदी ।
गरुडः	ज्येष्ठपुत्रः ।
सरयू	सागरः ।
अथर्वा	सुपर्णः ।

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्यप्रश्नमिमाणं कुरुत (द्वयोः)

1 x 2 = 02

- i) आवयोः विवादः वर्तते ।
- ii) कौन्तेयः प्रणिपत्य वाक्यमब्रवीत् ।
- iii) पथिकस्य मुखं ज्यौतिषिकेण लक्षितम् ।

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)

6 x 2 = 12

40. सन्धिं विभजत (द्वयोः)

नाविजित्य, अहिंसैव, श्रान्तोऽसि ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

ह+उवाच, भवति+इति, तु+एतत् ।

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

ब्रह्मा	.....	ब्रह्माणः
केन	काभ्याम्	-----
.....	वसुधयोः	वसुधानाम्

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

वितरामि	वितरावः	.....
.....	ऊचतुः	ऊचुः
आसीत्	आस्तां	.....

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

विद्याविहीनः, अविलम्बेन, महापापम् ।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

यादसां निधिः, स्थिरं चित्तं यस्य सः, बलेन उन्मत्तः ।

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

मुक्त्वा, विधातुम्, श्रुतः ।

47. समानार्थकपदं लिखत ।

काकः, गृहम् ।

48. विरुद्धार्थकपदं लिखत ।

आदरः, मित्रम् ।

XI 49. संस्कृतभाषया अनुवदत

1 x 4 = 04

i) ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿ ಇರಲಿ.

We should have firm devotion in the Almighty.

ii) ನೀನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿ ?

What are you doing there ?

iii) ಕಪಿಯು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತದೆ.

A monkey climbs a tree.

iv) ರಾಜನು ಕವಿಗಳನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ.

The king honours the poets.

50. कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत ।

1 x 4 = 04

i) लवकुशौ सीतायाः पुत्रौ ।

ii) परोपकाराय वहन्ति नद्यः ।

iii) वयं सर्वदा सत्यं वदामः ।

iv) आवां पाठं अपठाम ।

XII 51. परिच्छेदमिमं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत - (संस्कृतभाषया)

4

जीवने अन्नापेक्षया जलस्य अधिकं महत्त्वम् अस्ति । अतः जलस्य अपरं नाम जीवनम् इति । अस्माकं देशः कृषिप्रधानः । देशस्य औद्योगिकः विकासः कृषिम् अवलम्ब्य एव तिष्ठति । कृषेः विकासाय जलमावश्यकम् । जलस्य मूलं तु वृष्टिः । वृष्टिकारणात् नद्यः प्रवहन्ति । नद्यः स्नानाय, पानाय सस्यसेचनाय च जलं वितरन्ति । नद्योऽपि वृष्टिमवलम्बन्ते ।

प्रश्नाः :-

i) जलस्य अपरं नाम किम् ?

ii) कृषेः विकासाय किम् आवश्यकम् ?

iii) नद्यः केभ्यः जलम् वितरन्ति ?

iv) नद्यः किम् अवलम्बन्ते ?

* * *

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शनी उत्तरपत्रिका-१

संस्कृतम् (09)

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत -

10 x 1 = 10

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 1 ಅಂಕ ನೀಡುವುದು.

1. द्वे विद्ये परा चैवापरा च ।
2. चटकस्य नाम कपिञ्जलः इति ।
3. जगदायुः वायुः ।
4. सुकेतुः यक्षः ।
5. जगतः पिता शिवः ।
6. ज्यौतिषिकः कटे शयनम् अकरोत् ।
7. सुपर्णः गरुडः ।
8. प्रच्छन्नगुप्तं धनं विद्या ।
9. सन्मित्रस्य नाम चन्द्रधरः ।
10. श्री महोदयस्य माता भागीरथम्मा ।

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया-कन्नडभाषया -आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।(पश्चानामेव) 5 x 2 = 10

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 2 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು.

11. द्वे विद्ये वेदितव्ये ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ್ದು; ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಮೀರಿದುದು. ಗೋತ್ರವಿಲ್ಲದುದು; ವರ್ಣರಹಿತವಾದುದು; ಪಾಣಿಪಾದಗಳಿಲ್ಲದುದು, ಕಣ್ಣುಕಿವಿಗಳಿಲ್ಲದುದು, ಅದು ನಿತ್ಯವೂ, ಎಲ್ಲೆಡೆ ವ್ಯಾಪ್ತವೂ, ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ, ಪಂಚಭೂತಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದುದೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುವರು.
12. विवादः विनाशाय ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಗೆ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಮ್ಮೆ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಕತ್ತಲಾದರೂ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯು ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮರಳದಿದ್ದಾಗ ಉದ್ದೇಗಕ್ಕೊಳಗಾದ ಕಾಗೆಯು 'ಕಪಿಂಜಲವು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ಯಾರಿಂದಲಾದರೂ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಯಾವುದಾದರೂ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿತೋ, ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿತು.
13. सत्त्वपरीक्षा ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಸೌಗಂಧಿಕಾ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ತರಲೆಂದು ಹೋದಾಗ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದೇಹದ ಒಬ್ಬ ವಾನರನನ್ನು ನೋಡುವನು. ಭೀಮಸೇನನು ತನಗೆ ದಾರಿಬಿಡುವಂತೆ ದರ್ಪದಿಂದ ಆದೇಶಿಸುವನು. ಅವನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೂ, ಅವನ ದರ್ಪವನ್ನು ದಮನ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿಯೂ, ತಾನು ವೃದ್ಧನೆಂದೂ, ತನಗೆ ಏಳಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ತೋರಿ ಬಾಲವನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಟ್ಟು ಭೀಮಸೇನನು ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ ಹನುಮಂತನು ನುಡಿಯುವನು.
14. कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಹಿಮವಂತನು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು 'ಮಗು, ಇದೀಗ ನೀನು ಶಿವನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ. ಮುನಿಗಳೇ ಅರ್ಥಿಗಳು. ಗೃಹಸ್ಥನ ಫಲವನ್ನು ನಾನೀಗ ಪಡೆದೆ.' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

15. सूक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಸುಭಾಷಿತಕಾರನು ಮೂರ್ಖರನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. - ನೀರಿನಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು, ಭತ್ತಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ತಾಪವನ್ನೂ, ಹರಿತವಾದ ಅಂಕುಶದಿಂದ ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯನ್ನೂ, ಕೋಲಿನಿಂದ ಹಸು,ಕತ್ತೆಗಳನ್ನೂ, ಔಷಧಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ರೋಗವನ್ನೂ, ವಿವಿಧ ಮಂತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ವಿಷವನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳು ಇವೆ. ಆದರೆ ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವುದೇ ಔಷಧವಿಲ್ಲ.

16. वचनामृतम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ದಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವನು. ಅನ್ನವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಪುಣ್ಯವು ಬರುವುದು. ವಸ್ತುದಾನವು ಧರ್ಮಕಾರ್ಯವಾಗುವುದು; ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದರೆ ಮಾನವನು ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ವಚನಕಾರನು ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಿರುವನು.

17. कन्नडकावः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಯವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದಿತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಈ ಕೃತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಂಗ್ಲಕವಿಗಳ ರಚನೆಗಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ; ಹೊಂಗನಸು ಎಂಬುದು ಅವರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕವನಸಂಕಲನ; ಅವರ ಗದಾಯುದ್ಧ ನಾಟಕವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೇ ರುದ್ರನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು; ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ್ ಇನ್ನೊಂದು ರುದ್ರನಾಟಕವಾದರೆ, ಪಾರಸಿಕ ಎಂಬ ರುದ್ರನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ರುದ್ರನಾಟಕವನ್ನು ಯೋಜಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯು ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು.

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत-(त्रयाणाम् एव) 3 x 3 = 9

ಪಾಠದ ಹೆಸರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 3 ಅಂಕಗಳು

18. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿರಚಿತವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನಾಧರಿಸಿದ आदर्शगुणा: ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ರಾಮನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಂತೆಯೂ, ಕ್ಷಮಾಗುಣದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿತಾಯಿಗೂ, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಗುರುವಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೂ, ಬಲದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೂ ಸಮನೆಂದು ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸಿರುವನು.

19. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದ ವನಪರ್ವದಿಂದ ಆರಿಸಲಾದ सत्वपरीक्षा ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಕಮಲದಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಭೀಮಸೇನನೇ, ಜಗತ್ತಿಗೇ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವ ವಾಯುವಿನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ, ಕೇಸರಿಯ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ (ಅಂಜನಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ) ಜನಿಸಿದ ಹನುಮಂತನೆಂಬ ವಾನರನು ನಾನು.

20. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸ ಕವಿಯು ರಚಿಸಿದ कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಚರಾಚರ ವಸ್ತುಗಳೂ ಇವಳನ್ನು (ಉಮೆಯನ್ನು) ತಾಯಿಯಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಕಾರಣ ಶಿವನು ಈ ಜಗತ್ತಿಗೇ ತಂದೆಯಾಗಿರುವನು.

21. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು सूक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಪರ್ವತವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪದಾರ್ಥವು. ಸಮುದ್ರವು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು. ಆಕಾಶವು ಇವೆರಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು. ಆಕಾಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡ ವಸ್ತುವು ಬ್ರಹ್ಮ. ಆದರೆ ಆಸೆ ಎಂಬುದು ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು.

22. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು सूक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಸುಭಾಷಿತಕಾರನು, ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ಎಂತಹ ವಿಪತ್ತು ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಗೆಳೆಯನ ಕಷ್ಟಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು ಇವೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಿತ್ರನ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸುಭಾಷಿತಕಾರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

IV ಪಾಠನಾಮ उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामिव) 4 x 2 = 08

(पाठस्य नाम - 1 अङ्कः, कः कं प्रति अवदत् - 1 अङ्कः ।)

23. परा चैवापरा ..... ।

इदं वाक्यं द्वे विद्ये वेदितव्ये इति पाठात् स्वीकृतम् ।

अङ्गिराः शौनकं प्रति अवदत् ।

24. तच्छीघ्रं ..... ।

इदं वाक्यं विवादः विनाशाय इति पाठात् स्वीकृतम् ।

कपिञ्जलः शशकं प्रति अवदत् ।

25. निर्यातु रामः ..... ।

इदं वाक्यं महर्षिवचनपालनम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

वसिष्ठः दशरथं प्रति अवदत् ।

26. एषः खलु ..... ।

इदं वाक्यं सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि इति पाठात् स्वीकृतम् ।

गोपकन्यकाः दामोदरं प्रति अवदन् ।

27. पूर्वं भवतः ..... ।

इदं वाक्यं ज्यौतिषिकस्य दिनम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

ज्यौतिषिकः पथिकं प्रति अवदत् ।

28. प्रदर्शयतां तावत् ..... ।

इदं वाक्यं सन्मित्रम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

राजा सेनजित् देवव्रतं प्रति अवदत् ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत ।(चतुर्णामिव)4x5 =20

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 5 ಅಂಕಗಳು.

29. आदर्शगुणाः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಗುಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದೆ.

ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಾಮನ ಆದರ್ಶಗುಣಗಳು ಹಾಗೂ ಪರಾಕ್ರಮದ ವಿವರಣೆಗಳಿರಬೇಕು. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಯಾವರೀತಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ರಾಮನು ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಸಮನಾಗಿದ್ದನು, ಯಾವೆಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿರಬೇಕು.

30. **विवादः विनाशाय** ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಂದವರನ್ನು ಮಾರ್ಜಾಲವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಮಾರ್ಜಾಲವು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ನ್ಯಾಯ ಕೇಳಲು ಬಂದ ಕಪಿಂಜಲ ಹಾಗೂ ಮೊಲಕ್ಕೆ - 'ನಾನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗ. ಹೇನು, ತಿಗಣೆ, ಕೂರೆ, ಮುಂತಾದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು' ಎಂದಿತು. ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಮಾಡುವವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಜಾಲವು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು. ವಯಸ್ಸಿಗಿರುವ ಕಾರಣ ಕಿವಿ ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಆದಕಾರಣ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ವಾದಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಿ. ತಪ್ಪಾಗಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು. ಹೀಗೆ ವಂಚನೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಸಾಯಿಸುವ ಬಗೆ.
31. **सत्त्वपरीक्षा** ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನು ಭೀಮನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ದ್ರೌಪದಿಗಾಗಿ ಸೌಗಂಧಿಕಾ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ತರಲು ಭೀಮನು ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಒಂದು ಕಪಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಭೀಮನು ಗರ್ವದಿಂದ ನನಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡು ಎಂದು ದರ್ಪದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡಿದಾಗ ಹನುಮಂತನು ನೀನೇ ನನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ಹೋಗು ನನಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭೀಮನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಹನುಮಂತನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಅರಿವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.
32. **महर्षिवचनपालनम्** ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.
- ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಯು ತಾನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಬಲ-ಆತಿಬಲಾ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವುದು. ರಾಮನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಸ್ತ್ರೀವಧೆಯ ಶಂಕೆಯನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಹರಿಸುವುದು, ಇಂದ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಜ್ಯಂಭಕಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.
33. **कन्येयं कुलजीवितम्** ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಾರಾಂಶವು ಇರುವ ಹಾಗೆ ವಿವರಣೆ ಇರಬೇಕು.
- ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಪರ್ವತರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ರಾಜನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಋಷಿಗಳು ಭೂಧರನಿಗೆ ತಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೆನಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪರ್ವತರಾಜನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ನೀಡುವುದು. ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನನಗೆ ಗೃಹಮೇಧಿ ಫಲವು ಸಿಕ್ಕಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ವಿನಯವನ್ನು ತೋರುವುದು. ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಿರಬೇಕು.
34. **ज्यौतिषिकस्य दिनम्** ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷಿ-ಗುರುನಾಯಕ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.
- ಜ್ಯೋತಿಷಿಯು ತಾನು ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟ ಗುರುನಾಯಕನೇ ಇವನು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಲು ಬಂದ ದಾರಿಹೋಕನನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಕರೆಯುವುದು. ನಂತರ ಗುರುನಾಯಕನೇ ಇವನು ಎಂದು ಧೂಮವರ್ತಿಯ ಹಚ್ಚುವ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಆಗುವ ತಳಮಳ. ಆಗ ಅವನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳು. ನಂತರ ದೈರ್ಯದಿಂದ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ನುಡಿಯುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಅಪಾಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಅಥವಾ

ಸನ್ಮಿತ್ರಮ್ ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ದೇವವ್ರತನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಸೇನಜಿತ್ ರಾಜನು ದೇವವ್ರತನನ್ನು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಅನುಭವಿಸುವ ಕಷ್ಟಗಳ ವಿವರಣೆ. ಮೊದಲನೇ ಮಿತ್ರ ವಾಚಿಕಮಿತ್ರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು. ನಂತರ ಅವನಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಭಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವುದು. ನಂತರ ಎರಡನೇ ಗೆಳೆಯನಾದ ಸೋಮದೇವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ

ಆಶ್ರಯಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಕೊನೆಯ ಗೆಳೆಯನಾದ ಬಾಲ್ಯಸ್ನೇಹಿತನು ಇವನನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಮುಂತಾದವುಗಳ ವರ್ಣನೆ.

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया ।

1 x 5 = 05

1. रघुवंशम् - कालिदासः
2. किरातार्जुनीयम् - भारविः
3. राजतरङ्गिणी - कल्हणः
4. शिशुपालवधम् - माघः
5. मधुराविजयम् - गङ्गादेवी

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 1 ಅಂಕ

36. दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नड भाषया आङ्ग्लभाषया वा लघु टिप्पणिं रचयत।(एकस्य)5 x 1 =05

ಈ ಕೆಳಗೆ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 5 ಅಂಕಗಳು.

1. स्तोत्रसाहित्यम्

ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಕಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸ್ತೋತ್ರಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿರಬೇಕು. ಸ್ತೋತ್ರ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಸರ್ವಜ್ಞರು, ಸರ್ವಶಕ್ತರು, ಸಾಧುಗಳು ಮುಂತಾದವರು. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ರಚಿಸಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಮೂಹವೇ ಸ್ತೋತ್ರ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕವಿಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಅಥವಾ

सुभाषितानि ।

ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಕಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸುಭಾಷಿತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆಗಳಿರಬೇಕು. ಸು ಉಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನುಡಿ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಅದನ್ನೇ ಸೂಕ್ತಿಃ ಸುಭಾಷಿತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ರಚಿಸಿರುವ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸುಭಾಷಿತಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ಕೇವಲ ಸುಭಾಷಿತಗಳನ್ನೇ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳು ನೀತಿ, ವ್ಯವಹಾರ, ಲೋಕನೀತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳು ಬರೆದಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರಬೇಕು.

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

- i) धर्मज्ञः सत्यसन्धश्च प्रजानां च हिते रतः ।
- ii) तद्रूपं दर्शयामास यद्वै सागरलङ्घने ।

iii) तत्र सत्रं परित्रातुं विश्वामित्रो महामुनिः ।

सं ७७७७७ ३ अंकगण.

VIII 38. संयोजयत

अ	आ
जलनिधिः	सागरः
गरुडः	सुपर्णः
सरयू	नदी
अथर्वा	ज्येष्ठपुत्रः

सं ७७७७७ ४ अंकगण

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत (द्वयोः)

1 x 2 = 02

- कयोः विवादः वर्तते ?
- कः प्रणिपत्य वाक्यमब्रवीत् ?
- पथिकस्य मुखं केन लक्षितम् ?

सं ७७७७७ २ अंकगण.

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)

6 x 2 = 12

40. सन्धिं विभजत (द्वयोः)

नाविजित्य = न+ अविजित्य, अहिंसैव= अहिंसा+एव, श्रान्तोऽसि = श्रान्तो + असि ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

ह+उवाच=होवाच, भवति+इति = भवतीति, तु+एतत् = त्वेतत्

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

ब्रह्मा	ब्रह्माणौ	ब्रह्माणः
केन	काभ्याम्	कैः
वसुधायाः	वसुधयोः	वसुधानाम्

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

वितरामि	वितरावः	वितरामः
उवाच	ऊचतुः	ऊचुः
आसीत्	आस्तां	आसन्

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

विद्याविहीनः- विद्यायाः विहीनः । अविलम्बेन - न विलम्बेन । महापापम् - महत् च तत् पापं च ।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

यादसां निधिः - यादोनिधिः । स्थिरं चित्तं येन सह - स्थिरचित्तः । बलेन उन्मत्तः - बलोन्मत्तः ।

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

मुक्त्वा - क्त्वान्ताव्ययम्, विधातुम् - तुमुन्मन्ताव्ययम्, श्रुतः - क्त प्रत्ययः (भूतकृतदन्तः)

47. समानार्थकपदं लिखत ।

काकः = वायसः गृहम् = सदनम्

48. विरुद्धार्थकपदं लिखत ।

आदरः - अनादरः मित्रम् - शत्रुः।

XI 49. संस्कृतभाषया अनुवदत ।

- i) भगवति दृढभक्तिः भवतु ।
- ii) त्वं किम् करोषि ?
- iii) वानरः वृक्षम् आरोहति ।
- iv) राजा कवीन् सम्मानयति ।

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

50. ಕನ್ನಡಭಾಷಯಾ ಆಙ್ಗಭಾಷಯಾ ಅನುವದತ ।

- i) ಲವಕುಶರು ಸೀತೆಯ ಮಕ್ಕಳು.
- ii) ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನದಿಗಳು ಹರಿಯುತ್ತವೆ.
- iii) ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳೋಣ.
- iv) ನಾವಿಬ್ಬರು ಪಾಠವನ್ನು ಓದಿದೆವು.

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

XII 51. परिच्छेदं पठित्वा पश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

- i) जलस्य अपरं नाम जीवनम् ।
- ii) कृषेः विकासाय जलम् आवश्यकम् ।
- iii) नद्यः स्नानाय, पानाय, सस्यसेचनाय च जलं वितरन्ति ।
- iv) नद्यः वृष्टिम् अवलम्बन्ते ।

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

*****

MODEL PAPER -2
Blue Print for IPU Model Question paper Samskritham (09)
Details of Marks distribution

क्र.सं.	पाठ नामानि	अवधि:	दत्त अङ्काः	ज्ञानात्मकः					ग्रहणात्मकः				Skill				अभिव्यक्त्यात्मकः			
				1	2	3	5	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	5
	भूमिका						1													
1.	द्वेविद्ये वेदितव्ये			1	1				1					1+1						
2.	आदर्शगुणाः			1						1				1						
3.	विवादो विनाशाय ।			1	1				1					1+1						
4.	सत्यरीक्षा ।			1	1					1				1						
5.	महर्षिचचनपालतम्			1					1					1+1					1	
6.	कन्येयं कुलजीवितम्			1	1					2				1					1	
7.	ज्यैतिषिकस्य दितम्			1					1										1	
8.	सान्तः पुरः शरणागतोऽस्मि			1					1					1					1	
9.	सूक्तिकुसुमानि			1	1					1										
10.	सम्भिन्नम्			1					1										1	
11.	वचनमृतम्				1															
12.	कन्नडकण्वः				1														1	
13.	विज्ञानपथः																		1	
14.	व्याकरण-विभागः								9(6)											
15.	अनुवादः																2			
16.	परिच्छेदः											1								
17.	अभ्यासपुस्तकम्																			
	Total marks			10	10	5	-	-	20	9	4	4	9	-	8	-	25	100		
	To be answered			10	5	1	-	-	4+6	3	1	1	9	-	2	-	1+4	46		
	Total questions			10	7	1	-	-	6+9	5	1	1	10	-	2	-	2+7	-		

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी प्रश्नपत्रिका-२

संस्कृतम् (09)

समयः : 3 घण्टा:15 निमेषाः

अङ्काः : 100

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत -

10 x 1 = 10

1. विश्वं कस्मात् सम्भवति ?
2. वासवः केषां राजा ?
3. शश-कपिञ्जलयोः विवादिनिर्णायकः कः ?
4. सागरः केन लङ्घितः ?
5. पुरुषादिनी का ?
6. मेना कस्य पत्नी ?
7. ज्यौतिषिकः कुत्र उपविश्य ग्राहकान् प्रतीक्षते ?
8. दामोदरस्य भ्राता कः ?
9. कन्दैः फलैः के कालं क्षपयन्ति ?
10. सोमदेवः कस्य मित्रम् आसीत् ?

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया - कन्नडभाषया - आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।(पञ्चानामेव) 5 x 2 = 10

11. विश्वस्य उत्पत्तिः कथमिति सोदाहरणं लिखत ।
12. धर्मोपदेशं श्रुत्वा कपिञ्जलः शशकं किमाह ।
13. भीमसेनः आत्मानं कथं परिचाययति ?
14. हिमवान् ऋषीणाम् आगमने किम् उक्तवान् ?
15. सुभाषिते विद्या कथं प्रशंसिता ?
16. अक्कमहादेवी ज्ञान-भक्त्योः अविनाभावसम्बन्धं कथं वर्णयति ?
17. 'श्री' महोदयस्य विद्याप्रगतिः ।

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत (त्रयाणाम एव) 3 x 3 = 9

18. रामो विग्रहवान् धर्मः साधुः सत्यपराक्रमः ।
राजा सर्वस्य लोकस्य देवानामिव वासवः ॥
19. यत्वेददसीत् प्लवतः सागरं मकरालयम् ।
रूपमप्रतिमं वीर तदिच्छामि निरीक्षितुम् ॥
20. एवं वादिनि देवर्षौ पार्श्वे पितुरधोमुखी ।
लीलाकमलपत्राणि गणयामास पार्वती ॥

21. इदमत्रोत्तरं न्याय्यम् इति बुद्ध्या विमृश्य सः ।

आददे वचसामन्ते मङ्गलालङ्कृतां सुतां ॥

22. अलब्धमीहेद् धर्मेण लब्धं यत्नेन पालयेत् ।

पालितं वर्धयेन्नित्यं वृद्धं पात्रेषु निक्षिपेत् ॥

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामेव) 4x2= 8

23. यथोर्णनाभिः सृजते ।

24. अहिंसैव धर्ममार्गः ।

25. यक्षः ताटकाख्यां सुतां लेभे ।

26. इदानीं तु निद्रासमयः ।

27. न खलु न खलु विषादः कार्यः।

28. नाहं विस्मरामि तवोपकारम् ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत ।(चतुर्णामेव) 4 x 5 = 20

29. ताटका वृत्तान्तः ।

30. अङ्गिरसः हिमवन्तं किम् अवोचत् ?

31. ज्यौतिषिकस्य दिनम् इति पाठस्य सारांशं लिखत ।

32. यमुनाहृदः ।

33. सेनजित् तथा देवव्रतस्य सम्भाषणं लिखत ।

34. 'श्री' महोदयस्य आदर्शमयं जीवनम् । अथवा जीवविज्ञानं परिसरविज्ञानं च अधिकृत्य लघुटिप्पण्यौ रचयत।

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया ।

1 x 5 = 05

1. कुमारसम्भवम् ।

2. महाभारतम् ।

3. मालतीमाधवः ।

4. सौन्दर्यलहरी ।

5. हितोपदेशः ।

36. शवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नड भाषया आङ्ग्लभाषया वा लघु टिप्पणिं रचयत। (एकस्य)5 x 1 =05

1. पञ्चमहाकाव्यानि । अथवा संस्कृतनाटकानि ।

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

3 x 1 = 03

i) ..... यया तदक्षरम् अधिगम्यते ।

ii) रामो विग्रहवान् .....।

iii) ..... अहानि अतिक्रान्तानि ।

(धर्मः, बहूनि, परा)

VIII 38. संयोजयत**1 x 4 = 04**

अ	आ
सत्यवहः	कृष्णः ।
सौमित्रिः	पर्वतराजः ।
मेना	भारद्वाजः ।
दामोदरः	लक्ष्मणः ।

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत (द्वयोः)**1 x 2 = 02**

- नदीतीरे धर्मवादी तिष्ठति ।
- हनूमान् केसरिणः क्षेत्रे जातः ।
- रामः स्त्रीवधशङ्काम् अकरोत् ।

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)**6 x 2 = 12****40. सन्धिं विभजत (द्वयोः)**

चैव, तत्रापरा, पुनरपि ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

देव+ऋषिः, कन्या+इयम्, मा+अस्तु ।

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

पत्रस्य	पत्रयोः	-----
रामम्	रामौ	-----
-----	राज्ञोः	राज्ञाम्

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

-----	विद्यते	विद्यन्ते
उत्तिष्ठ	-----	उत्तिष्ठत
अस्ति	स्तः	-----

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

ज्येष्ठपुत्रः, धर्मोपदेशकः, मकरालयम् ।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

स्वस्य देशे, महान् च असौ कपिः च, वीराणां पानम् ।

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

क्रीडत्, योक्तुम्, विज्ञेयः ।

47. समानार्थकपदं लिखत ।

पवनः, विद्वान् ।

48. विरुद्धार्थकपदं लिखत ।

तमः, विषम् ।

XI 49. संस्कृतभाषया अनुवदत

1 x 4 = 04

i) मरुदಿಂದ हणु केंगें बिलुतुदें.

A fruit falls from the tree.

ii) ऀ मलवलन हणुगुलु बहल सललुलुगलवें.

These mango fruits are very sweet.

iii) मकुलु लुदुलुनवनदलुलु अडवलडुतुलुलु.

The children play in the garden.

iv) डुलरतवु वलशुतुलुलुगुगुलु डुलुतुलुसुतुदें.

India vows global peace.

50. कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत ।

1 x 4 = 04

i) बललकल गुरुं कथलं डुलुलुतुलु ।

ii) कवडुः संसुकुतुलुलु रकुनतुलु ।

iii) कुुकललः वसनतुकलले मधुरुं कुकुतुलु ।

iv) डुकुषलणःशलखुलसु नुलडलनल रकुडनुतुलु ।

XII 51. डरलकुलुदडडडं डठलतुवल डुरशुनलनलडु उतुतरलणल ललखत - (संसुकुतुलुलुलुलु)

04

कशुकतुलु अनुधः रलतुरु वलडणलडलरुणु गकुलुतुलु सुडु । सः अतुवल डुदुवलडडनु तथल वलनडवलनु क अलसुतुलु । सः दकुषलणहसुते दणुडडधलरडतुलु । वलडडहसुतेन क डुरदुडडं अकडु अवहतुलु । तसुड डुरः कशुकतुलु कुतुलुलुडडडतुलुः कुडुडलरः अडुडुगकुलुलुतुलु । कुडुडलरः अनुधं दृषुतुलुलु केशुतुलु कुरुतुडुलु अकुलुलुतुलु । अतः अडुलुकुलुलुतुलु कसुडलतुलु तुवं अनुधः सनु दुडडं वहसल । कलडडनेन ते डुरडुलुकुनडुलु इतुलु । इदं शुरुतुवल अनुधः खलनुनः अडुडवतुलु । डललः डुरहलसलरुथं अडुलुकुलुलुतुलु इतुलु कुकुतुवल डुधुर सतुतुं न डुे दुडडेन डुरडुलुकुनडुलु । तथलडुलु रलतुरु दुडडेन डुलं डुशुडनु कुकुलुडडु डडुडु न नलडडतलडुडुडुतुलु । तसुडलतुलु डडुलु धुतुलु दुडडः इतुलु अवदतुलु । कुडुडलरः तदुदुकनं शुरुतुवल लकुलुडुतः तुरुषुणुलु गतः ।

डुरशुनलः -

i) अनुधः कुडुदृशः अलसुतुलु ?

ii) अनुधः दकुषलणहसुते कलडु अधलरडतुलु ?

iii) अनुधः डुरदुडडं कुेन हसुतेन अवहतुलु ?

iv) कः तुरुषुणुलु गतः ?

*****

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी उत्तरपत्रिका-२

संस्कृतम् (09)

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत -

10 x 1 = 10

1. विश्वम् अक्षरात् सम्भवति ।
2. वासवः देवानां राजा ।
3. शश-कपिञ्जलयोः विवादनिर्णायकः अरण्यमार्जारः ।
4. सागरः हनूमता लङ्घितः ।
5. पुरुषादिनी ताटका ।
6. मेना पर्वतराजस्य पत्नी ।
7. ज्यौतिषिकः वटवृक्षस्य अधः उपविश्य ग्राहकान् प्रतीक्षते ।
8. दामोदरस्य भ्राता सङ्कर्षणः ।
9. कन्दैः फलैः मुनिवराः कालं क्षपयन्ति ।
10. सोमदेवः देवव्रतस्य मित्रम् आसीत् ।

प्रतियोग्येण संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत - 1 अंक

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया - कन्नडभाषया - आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत । (पञ्चानामेव) 5 x 2 = 10

11. द्वे विद्ये वेदितव्ये एव पार्थद्वयं विश्वं ह्येकं लक्ष्मणायैतु एव विषयवत्तु मूरु
लुदाहरणं गौरीं सृष्ट्वापि स्यात् । विश्वं ह्येकं सृष्ट्वायैतु एव विषयवत्तु मूरु
ह्येकं विवरीसुवतु. ज्ञेयं बलं सृष्ट्वा ताने ह्येकं दुर्गं कुरुवते, भूमिं मूलं सस्यं
बलं बलं, बलं बलं ज्ञेयं मूलं रोगं बलं बलं, नालं बलं बलं बलं बलं
सृष्ट्वायैतु.

12. विवादः विनाशाय एव पार्थद्वयं धर्मोपदेशं कुरुते मूलं तं ह्येकं गुरुं ननु
बलं बलं, न्यायं न्यायं मूलं बलं ननु. अकारणं नदीरेद्वयं धर्मवद्वयं
ननु. अवनं बलं तं वद्वयं मूलं बलं ननु. कुरुते ननु.

13. सत्त्वपरीक्षा एव पार्थद्वयं हनुमंतं भूमिं ननु पुरुते सत्यं ननु
कुरुते. भूमिं ननु द्युते ननु सौगंधिकां पुरुते तं ह्येकं मूलं, मूलं ननु
अवनं ननु अतिकारं ननु वद्वयं ननु कुरुते. तं ननु द्युते ननु बलं ननु
दर्वद्वयं ननु. अ सत्त्वपरीक्षया भूमिं ननु बलं ह्येकं ननु ननु ननु
सुते ननु, अवनं ननु तं ननु सत्यं ननु, ननु ननु ननु, तं ननु
ननु ननु, ननु ननु ननु.

14. कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತರಾಜನ ಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ವಧುವಾಗಿ ಕೇಳಲು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಅವರೊಂದಿಗಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಹಿಮವಂತನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವನು -ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಗಂಗೆಯಿಂದಲೂ, ಅವರ ಪಾದ ತೊಳೆದ ನೀರಿನ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯಿಂದಲೂ ತಾನು ಪೂತನಾಗಿರುವನೆಂದೂ, ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತಿಯಿರುವ ಕಾರಣ ತಾನು, ತನ್ನ ಪತ್ನಿ, ಕುಲಕ್ಕೆ ಜೀವಾಳವಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಮಗಳು ಈ ಮೂರು ಜನರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸವಾಗ ಬೇಕೆಂದು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.

15. सूक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯೆಯು ಒಬ್ಬ ಮಾನವನ ಅಧಿಕವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ, ಅದು ನಮಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಸಂಪತ್ತು, ವಿದ್ಯೆಯು ನಮಗೆ ಭೋಗವನ್ನೂ, ಕೀರ್ತಿ ಸುಖಗಳನ್ನೂ ತರುತ್ತದೆ.ವಿದ್ಯೆಯು ಗುರುಗಳಿಗೂ ಗುರು. ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ವಿದ್ಯೆಯೇ ನಮಗೆ ಬಂಧು. ವಿದ್ಯೆಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ದೇವತೆಯಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆಯು ರಾಜರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವುದೇ ಹೊರತು ಹಣವಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದವನು ಪಶುವಿಗೆ ಸಮಾನ.

16. वचनामृतम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಗಳ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಪಮೆಯ ಮೂಲಕ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನವು ಸೂರ್ಯನಂತೆ. ಭಕ್ತಿಯು ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳಂತೆ. ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲದೆ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಕಿರಣಗಳಿರದೆ ಸೂರ್ಯನಿರುವುದೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಞಾನವಿರದೆ ಭಕ್ತಿಯೂ, ಭಕ್ತಿಯಿರದೆ ಜ್ಞಾನವೂ ಇರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

17. कन्नडकण्वः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದನಂತರ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಎಫ್. ಎ. ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ನಂತರ ಮದ್ರಾಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ, ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಮತ್ತು ಎಲ್.ಎಲ್.ಎಂ. ಪದವಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 2 ಅಂಕಗಳು.

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत -(त्रयाणाम् एव) 3 x 3

= 9

18. रामो ..... वासवः ॥

आदर्शगुणाः ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ: ರಾಮನು ಧರ್ಮವೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತುಬಂದಂತೆ ಇರುವವನು, ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದವನು, ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವವನು, ಇಂದ್ರನು ದೇವತೆಗಳ ರಾಜನಾಗಿರುವಂತೆ, ಇವನು ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ರಾಜನಾಗಿರುವನು.

19. यत्वेददसीत् ..... निरीक्षितुम् ॥

सत्त्वपरीक्षा ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ: ಎಲೈ ವೀರನೆ, ನೀನು ಮಕರಾಲಯವಾದ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುವಾಗ ಇದ್ದ ಆ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಭೀಮಸೇನನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಹನುಮಂತನನ್ನು ವಿನಂತಿಸುವನು.

20. एवं वादिनि ..... पार्वती ॥

कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ದೇವರ್ಷಿಯಾದ ಅಂಗಿರಸ ಮಹರ್ಷಿಯು ಶಿವನ ಬಗ್ಗೆ ಪರ್ವತರಾಜನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ತಂದೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಕಮಲದದಳಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿದಳು.

21. इदमत्रोत्तरं ..... सुताम् ॥

कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ಇದೇ ಉತ್ತರವೇ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವೆಂದೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿ, ಮಂಗಳವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾಗಿದ್ದ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಾತಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆತಂದನು

22. अलब्धईहयेत् ..... निक्षिपेत् ॥

सुक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ನಮಗೆ ದೊರೆಯದುದನ್ನು ನಾವು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಪಡೆದುದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ದಿನ ದಿನವೂ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ವೃದ್ಧಿಯಾದುದನ್ನು ಸತ್ಪಾತ್ರರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪಾಠದ ಹೆಸರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 3 ಅಂಕಗಳು.

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामिव) - 4 x 2 = 08

(पाठस्य नाम - 1 अङ्कः, कः कं प्रति अवदत् - 1 अङ्कः ।)

23. यथोर्णनाभिः सृजते ।

इदं वाक्यं द्वे विद्ये वेदितव्ये इति पाठात् चितम् ।

अङ्गिराः शौनकं वदति ।

24. कृतावभृथो भवितुमभिलषामि ।

इदं वाक्यं महर्षिवचनपालनम् इति पाठात् चितम् ।

विश्वामित्रः दशरथं वदति ।

25. यक्षः ताटकाख्यां सुतां लेभे ।

इदं वाक्यं महर्षिवचनपालनम् इति पाठात् चितम् ।

विश्वामित्रः रामलक्ष्मणौ वदति ।

26. इदानीं तु निद्रासमयः ।

इदं वाक्यं ज्यौतिषिकस्य दिनम् इति पाठात् चितम् ।

ज्यौतिषिकः स्वपत्नीं वदति ।

27. न खलु न खलु विषादः कार्यः।

इदं वाक्यं सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि इति पाठात् चितम् ।

दामोदरः सर्वाः गोपकन्यकाः वदति ।

28. नाहं विस्मरामि तवोपकारम् ।

इदं वाक्यं सन्मित्रम् इति पाठात् चितम् ।

सोमदेवः देवव्रतं वदति ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत । (चतुर्णामिव) 4 x 5 = 20

29. ताटका वृत्तान्तः ।

महर्षिवचनपालनम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಯಾಗರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ದಶರಥಕುಮಾರರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ತಮ್ಮೊಡನೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಾಗ, ತಾಟಕೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ಸುಕೇತುವೆಂಬ ಯಕ್ಷನು ಬ್ರಹ್ಮನವರದಿಂದ ತಾಟಕೆಯೆಂಬ ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಸುಂದನು ಅವಳನ್ನು ವರಿಸಿದನು. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾರೀಚನೆಂಬ ನೀಚ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಒಮ್ಮೆ ಸುಂದನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡಲಾಗಿ, ಮಾರೀಚನು ಅಗಸ್ತ್ಯಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿ, ಅವರ ಶಾಪದಿಂದ ಹೆಣತನ್ನುವವನಾದನು. ತಾಟಕೆಯೂ ನರಭಕ್ಷಕಳಾದಳು. ಬ್ರಹ್ಮನ ವರದಿಂದ ಸಾವಿರ ಆನೆಯ ಬಲವನ್ನು ಪಡೆದ ಮಾರೀಚನೊಂದಿಗೆ ಜನಪದಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವವಳು. ಅವಳನ್ನು ನೀನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

30. अङ्गिरा : हिमवन्तं किम् अवोचत् ?

कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಶಿವನು ಅವಳಿಗೆ ಒಲಿದನು. ಕನ್ಯಾಧಿಯಾದ ಶಿವನು ತನಗೆ ವಧುವಾಗಿ ಉಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಪರ್ವತರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವನು. ಹಿಮವಂತನಿಂದ ಸತ್ಕೃತರಾದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಆಗಮನದ ಕಾರಣವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಯಾದ ಅಂಗಿರಸನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದರು. ತಾವು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕಾರಣ, ಕಾರ್ಯ ಅವನದ್ದೇ ಎಂದೂ, ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಆ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಭಾಗಿಗಳು , ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಶಿವನು ಉಮೆಯನ್ನು ವರಿಸಲಿಚ್ಛಿಸಿದುದು, ಎಲ್ಲ ಚರಾಚರವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಶಿವನು ತಂದೆಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಉಮೆಯು ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾಗುವಳೆಂದೂ. ಶಿವನು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವವನು, ಅವನು ಯಾರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವವನಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವರೇ ಹೊರತು, ಶಿವನು ಯಾರನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಮಗಳ ಸಂಬಂಧದ ದೆಶೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಗುರುವಾಗಿರುವ ಶಿವನಿಗೂ ಗುರುವಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ - ಈ ಅಂಶಗಳು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರಬೇಕು.

31. ज्योतिषिकस्य दिनम् इति पाठस्य सारांशं लिखत ।

ज्योतिषिकस्य दिनम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತ - ಅವನು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ - ಗುರುನಾಯಕನ ಆಗಮನ- ಅವನ ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ - ಗುರುನಾಯಕನಿಗೆ ಅವನು ಹೇಳಿದ ಭವಿಷ್ಯ - ಅವನ ನಿರಾಳತೆ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳಿರಬೇಕು.

32. यमुनाहृदः ।

सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಯಮುನಾಮಡುವಿನ ವರ್ಣನೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಳಿಯ ಎಂಬ ವಿಷಸರ್ಪವು ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವನ್ನು ಸೇರಿದುದು - ಇಡೀ ಯಮುನೆಯ ನೀರು

ವಿಷಮಯವಾಗಿ, ಆ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದ ಜೀವಿಗಳು ಅಸುನೀಗಿದುದು - ಗೋಕುಲದ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ದಾಮೋದರನು ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿಗೆ ಇಳಿದುದು- ಆ ವಿಷಸರ್ಪವನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಐದು ಹೆಡೆಗಳನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ನಾಟ್ಯವಾಡಿದುದು - ಕಾಳಿಯನ ಆಕ್ರೋಶ - ಅವನ ಶರಣಾಗತಿ - ದಾಮೋದರನ ಅಭಯ - ವಿಷವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸಿ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಿಂದ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಕಾಳಿಯ ನಿರ್ಗಮನ - ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

33. सेनजित् तथा देवव्रतस्य सम्भाषणं लिखत ।

ಸನ್ಮಿತ್ರಮ್ ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಿತ್ರನ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಸೇನಜಿತ್ ವೈಶಾಲಿ ನಗರಿಯ ರಾಜ. ದೇವವ್ರತ ಅವನ ಮಂತ್ರಿ. ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಲಾಪ - ರಾಜನಿಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸನಿಗೂ ಸಮನಲ್ಲವೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯ ವಾದ- ಪಂಡಿತನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಗೌರವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ; ಆದರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಅವನದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗೌರವ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಿಯ ವಾದ- ಅದನ್ನೊಪ್ಪದ ರಾಜ - ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶ- ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

34. 'श्री' महोदयस्य आदर्शमयं जीवनम् ।

ಕನ್ನಡಕರ್ನಾಟಕ: ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀ' ಅವರ ಜೀವನಚರಿತೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ಕನ್ನಡಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮ - ಅವರ ಶಿಷ್ಯವಾತ್ಸಲ್ಯ - ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಬಗೆ - ಅವರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ - ಅವರಿಗೆ 'ಕನ್ನಡ ಕಣ್ಣ' ಎಂದು ಬಿರುದು ಬರಲು ಕಾರಣ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

अथवा

जीवविज्ञानं परिसरविज्ञानं च अधिकृत्य लघुटिप्पण्यौ रचयत ।

ವಿಜ್ಞಾನಪಥ: ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಮಾಡಿದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಗತಿಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಜೀವವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ - ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಕಾಳಜಿ, ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾನೂನು, ಕಾಯ್ದೆಗಳು- ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 5 ಅಂಕಗಳು.

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया ।

1 x 5 = 05

1. कुमारसम्भवम् - कालिदासः।
2. महाभारतम् - व्यासः ।
3. मालतीमाधवः - भवभूतिः ।
4. सौन्दर्यलहरी - शङ्कराचार्यः ।
5. हितोपदेशः - नारायणपण्डितः ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ 1 ಅಂಕ.

36. दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नड भाषया आङ्ग्लभाषया वा लघु टिप्पणिं रचयत ।(एकस्य)5 x 1 =05

1. पञ्चमहाकाव्यानि ।

ಪಂಚ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಾದ ರघುವಂಶಮ್, ಕುಮಾರಸಮ್ಭವಮ್, ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯಮ್, ಶಿಶುಪಾಲವಧಮ್, ನೈಷಧೀಯಚರಿತಮ್ - ಈ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತರವು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

अथवा

संस्कृतनाटकानि ।

संस्कृतभाषायाम् न्यायिकस्य समासार्थस्य रूपांतर- अदर व्याख्या - प्रमुख न्यायकाराणां भाषा,
काण्डास, शूद्रक, भवभूति मूलादयः कृतीनां परिचयविवरणम्।

संस्कृत उद्देश्ये 5 अंककम्।

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

3 x 1 = 03

i) परा यया तदक्षरम् अधिगम्यते ।

ii) रामो विग्रहवान् धर्मः ।

iii) बहूनि अहानि अतिक्रान्तानि ।

संस्कृत उद्देश्ये 3 अंककम्।

VIII 38. संयोजयत

1 x 4 = 04

अ

आ

सत्यवहः

भारद्वाजः

सौमित्रिः

लक्ष्मणः

मेना

पर्वतराजः

दामोदरः

कृष्णः

संस्कृत उद्देश्ये 4 अंककम्।

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत (द्वयोः)

1 x 2 = 02

i) कुत्र धर्मवादी तिष्ठति ?

ii) हनूमान् कस्य क्षेत्रे जातः ?

iii) कः स्त्रीवधशङ्काम् अकरोत् ?

संस्कृत उद्देश्ये 2 अंककम्।

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)

6 x 2 = 12

40. सन्धिं विभजत (द्वयोः)

चैव = च + एव, तत्रापरा = तत्र + अपरा, पुनरपि = पुनः + अपि ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

देव + ऋषिः = देवर्षिः, कन्या + इयम् = कन्येयम्, मा + अस्तु = मास्तु ।

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

पत्रस्य पत्रयोः पत्राणाम्

रामम् रामौ रामान्

राज्ञः राज्ञोः राज्ञाम्

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

<u>विद्यते</u>	विद्येते	विद्यन्ते
उत्तिष्ठ	<u>उत्तिष्ठतम्</u>	उत्तिष्ठत
अस्ति	स्तः	<u>सन्ति</u>

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

ज्येष्ठपुत्रः - ज्येष्ठश्चासौ पुत्रश्च । धर्मोपदेशकः - धर्मस्य उपदेशकः ।
मकरालयम् - मकराणाम् आलयः तम् ।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

स्वस्य देशे - स्वदेशे । महान् च असौ कपिः च - महाकपिः । वीराणां पानम् - वीरपाणम् ।

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

क्रीडितम् - भूतकृदन्तः, योक्तुम् - तुमुन्नन्ताव्ययम्, विज्ञेयः - विध्यर्थककृदन्तः ।

47. मानार्थकपदं लिखत ।

पवनः - अनिलः, विद्वान् - पण्डितः ।

48. वरुद्धार्थकपदं लिखत ।

तमः × प्रकाशः, विषम् × अमृतम् ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ 2 ಅಂಕಗಳು.

XI 49. संस्कृतभाषया अनुवदत

1 x 4 = 04

- वृक्षात् फलं पतति ।
- इमानि आम्रफलानि मधुराणि सन्ति ।
- बालाः उद्यानवने क्रीडन्ति ।
- भारतदेशः विश्वशान्तिम् अभिलषति ।

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

50. कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत ।

1 x 4 = 04

- ಹುಡುಗಿಯು ಗುರುವನ್ನು ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ.
- ಕವಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಕೋಗಿಲೆಯು ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧುರವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪಕ್ಷಿಗಳು ರೆಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

XII 51. परिच्छेदमिमं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत - (संस्कृतभाषया)

4

- अन्धः बुद्धिमान् विनयवान् च आसीत् ।

- ii) अन्धः दक्षिणहस्ते दण्डम् आधारयत् ।
iii) अन्धः वामेन हस्तेन दीपम् आधारयत् ।
iv) कुमारः लज्जितः तूष्णीं गतः ।
सरिय्याद ँडुरगङ्गं 4 अंकगळु.

*****

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी प्रश्नपत्रिका-३

संस्कृतम् (09)

समयः : 3 घण्टा 15 निमेषाः

अङ्कः : 100

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

10 x 1 = 10

1. ब्रह्मणः ज्येष्ठपुत्रः कः ?
2. त्यागे रामः केन समः ?
3. कपिञ्जलः कुत्र वसति स्म ?
4. हनूमतः पिता कः ?
5. दशरथस्य कृते महर्षिभाषितं कीदृशम् अभूत् ?
6. कन्यार्थेषु के गृहिणीनेत्राः भवन्ति ?
7. कुत्र अन्धकारः आवृतः ?
8. गोपकन्यकाः दामोदरं वारयितुं कम् आकारयन्ति ?
9. नभसोऽपि किं महत् ?
10. वैशाली नाम पुरीं कः प्रशशास ?

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया -कन्नडभाषया -आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।(पञ्चानामेव) 5 x 2 =10

11. ब्रह्मविद्यायाः परम्परां लिखत ।
12. वायसकपिञ्जलयोः कालः कथं गच्छति स्म ?
13. भीमसेनः हनूमतः विषये किं वदति ?
14. मुनयः किमर्थं हिमवतः समीपम् आगताः ?
15. सुभाषितोत्तरीत्या लोकस्थितिः कीदृशी ?
16. "श्री'महोदयस्य शिष्यवात्सल्यम् ।
17. कूडलसङ्गमप्रसादनस्य पद्धतिः का ?

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत-(त्रयाणामेव) 3 x 3 = 9

18. मृदुश्च स्थिरचित्तश्च सदा भव्योऽनसूयकः ।
प्रियवादी च भूतानां सत्यवादी च राघवः ॥
19. उत्तिष्ठ देहि मे मार्गं पश्य वा मेऽद्य पौरुषम् ।
मच्छासनमकुर्वाणं त्वां वा नेष्ये यमक्षयम् ॥
20. एते वयममी दाराः कन्येयं कुलजीवितम् ।
ब्रूत येनात्र वः कार्यमनास्था बाह्यवस्तुषु ॥
21. चलन्ति गिरयः कामं युगान्तपवनाहताः ।
कृच्छ्रेऽपि न चलत्येव धीराणां निश्चलं मनः ॥
22. तृणानि भूमिरुदकं वाक् चतुर्थी च सूनुता ।
एतानि तु सतां गेहे नोच्छिद्यन्ते कदाचन ॥

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामेव) 4 x 2 = 08

23. सर्वमिदं विज्ञातं भवतीति ।
24. यो हीनवादी स ते भक्ष्यः ।
25. व्यापदनीया त्वयेति ।
26. अत्यन्तं श्रान्तोऽसि ।
27. नागं मे वशं करोमि ।
28. अहो धिङ् मां इमौ स्वार्थिनौ सखायौ ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत ।(चतुर्णामेव) 4 x 5 = 20

29. मार्जारस्य धर्मोपदेशः।
30. भीमसेनस्य पात्रचित्रणम् ।
31. ताटकावधसन्दर्भे श्रीरामस्य सन्देहः कः ? सः कथं निवारितः ।
32. ज्यौतिषिकस्य पूर्वजीवनवृत्तान्तः।
33. "सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि" इति पाठस्य शीर्षिकां समर्थयत ।
34. देवव्रत - चन्द्रधरयोः मैत्रीं वर्णयत । अथवा "श्री"महोदयस्य कन्नडसेवा ।

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया) ।

1 x 5 = 05

1. रामायणम् ।
2. नैषधीयचरितम् ।
3. पञ्चतन्त्रम् ।
4. दशकुमारचरितम् ।
5. मेघदूतम् ।

36. दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणिं रचयत ।(एकस्य) 5 x 1 = 05

1. उपनिषदः । अथवा पुराणानि ।

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

3 x 1 = 03

- i) ब्रह्मा देवानां ..... सम्बभूव ।
- ii) ..... स्वस्य धर्मस्य ।
- iii) असारोऽयं ..... ।
(संसारः, प्रथमः, रक्षिता)

अ	आ
विश्वामित्रः	महाकाव्यम्
कुमारसम्भवम्	गाधिनन्दनः
सङ्कषणः	हृदः
यमुना	बलरामः

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्यप्रश्ननिर्माणं कुरुत (द्वयोः)

1 x 2 = 02

- i) ते परिसररक्षणम् आद्यं कर्तव्यं मन्यन्ते स्म ।
- ii) सकलेष्वपि प्राणिषु दया आपेक्ष्यते ।
- iii) मङ्गलालङ्कृतां सुताम् आददे ।

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)

6 x 2 = 12

40. सन्धिं विभजत (द्वयोः)

देवासुरः, बहून्यहानि, तुल्योऽहम् ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

सर्वस्य+औषधम्, पिशित+अशनः, यावत्+निशासमये ।

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

इमाम् इमे ..... ।

तृणं ..... तृणानि ।

..... मुनी मुनयः ।

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

रक्षतु रक्षताम् ..... ।

भवेयम् ..... भवेम ।

..... आस्ताम् आसन् ।

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

अनित्यानि, सूर्यातपः, महावीर्यः ।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

भूतानां योनिः, शास्त्रेषु विहितम्, पीवरा तनुः यस्य सः

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

गत्वा, निरीक्षितुम्, अथ ।

47. समानार्थकपदं लिखत ।

दुहिता, सचिवः।

48. विरुद्धार्थकपदं लिखत ।

स्वदेशः, स्थावरः ।

XI 49. संस्कृतभाषया अनुवदत

1 x 4 = 04

i) ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನಿದ್ದನು.

There was a scholar in Kashi

ii) ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಾಯ್ನಾಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು.

Mother and Motherland are greater than heaven.

iii) ನಾವು ಇತರರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು.

We should live to serve others.

iv) ನಾಳೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ನಗರಕ್ಕೆ ಬರುವರು.

My father is coming to the city tomorrow .

50. कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत ।

1 x 4 = 04

i) आकाशात् पतितं तोयं सागरं प्रति गच्छति ।

ii) अद्य मम शालायां वार्षिकोत्सवः प्रचलति ।

iii) पुरा जनकः नाम राजा आसीत्

iv) वैद्यः मनुष्याणां रोगान् निवारयति ।

XII 51 परिच्छेदमिमं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत - (संस्कृतभाषया)

4

कविकुलगुरुरिति विख्यातः महाकविः कालिदासः गुप्तनृपाणाम् आस्थाने अविद्यत । सः सरस्वतीसेवया कवित्वे नैपुण्यम् अलभत । तेन विरचितं काव्यद्वयं महाकाव्यमिति प्रसिद्धिं प्राप्नोत् । तथैव त्रीणि नाटकानि तस्मै विख्यातिम् अदापयन् । अपि च द्वे खण्डकाव्ये सहृदयान् समाकर्षयताम् । तस्य कृतिभिः संस्कृतसाहित्यक्षेत्रं समृद्धं जातम् । एवं कविषु कालिदासः नभसि चन्द्रमा इव अशोभत । अतः अद्यापि कवयः कालिदासं बह्वादरेण पश्यन्ति ।

प्रश्नाः :-

i) कालिदासः किमिति विख्यातः ?

ii) कालिदासः केषाम् आस्थाने आसीत् ?

iii) सः सरस्वतीसेवया किम् अलभत ?

iv) कालिदासस्य कृतिभिः किम् जातम् ?

* * *

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी उत्तरपत्रिका-३

संस्कृतम् (09)

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत -

10 x 1 = 10

1. ब्रह्मणः ज्येष्ठपुत्रः अथर्वः ।
2. त्यागे रामः धनदेन समः ।
3. कपिञ्जलः वृक्षस्य कोटरे वसति स्म ।
4. हनूमतः पिता केसरी ।
5. दशरथस्य कृते महर्षिभाषितं कर्णपरुषम् अभूत् ।
6. कन्यार्थेषु कुटुम्बिनः गृहिणीनेत्राः भवन्ति ।
7. ज्यौतिषिकस्य कार्यक्षेत्रे अन्धकारः आवृतः ।
8. गोपकन्यकाः दामोदरं वारयितुं सङ्कर्षणम् आकारयन्ति ।
9. नभसोऽपि महत् ब्रह्मा ।
10. वैशाली नाम पुरीं सेनजित् राजा प्रशशास ।

सरಿಯಾದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 1 ಅಂಕ ನೀಡುವುದು.

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया - कन्नडभाषया - आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत । (पञ्चानामेव) 5 x 2 = 10

11. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡನು. ಅವನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಆಧಾರಭೂತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಅಥರ್ವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅಥರ್ವನು ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಂಗಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅಂಗಿರನು ಸತ್ಯವಹ ಭಾರದ್ವಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಭಾರದ್ವಾಜನು ಅಂಗಿರಸನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಶೌನಕನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಗಿ, ಅಂಗಿರಸನು ಅವನಿಗೆ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದನು.

12. ಒಂದು ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಗೆ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೂಡಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಅನೇಕ ಸುಭಾಷಿತ ಗೋಷ್ಠಿಗಳ ಚಿಂತನೆ, ದೇವರ್ಷಿ- ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ- ರಾಜರ್ಷಿಗಳ ಹಾಗೂ ಪುರಾಣ ಚರಿತೆಗಳ ಕಥೆಗಳ, ತಾವು ತಮ್ಮ ಪರ್ಯಟನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಅನೇಕ ಕುತೂಹಲಭರಿತ ವಿಷಯ ವಿವಿಧಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

13. ಭೀಮಸೇನನು ಸೌಗಂಧಿಕಾ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ತರಲೆಂದು ಹೋದಾಗ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದೇಹದ ಒಂದು ವಾನರನನ್ನು ನೋಡುವನು. ನನ್ನ ಸಹೋದರನಾದ ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ, ಶಕ್ತಿವಂತನೂ, ಶೂರನೂ, ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನೂ ಆದ ಹನುಮಂತನು ನನ್ನ ಸಹೋದರ. ನಾನು ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಮಾನ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಭೀಮಸೇನನು ತನಗೆ ದಾರಿಬಿಡುವಂತೆ ದರ್ಪದಿಂದ ಆದೇಶಿಸುವನು.

14. ಪರ್ವತರಾಜನ ಮಗಳು ಪಾರ್ವತಿ. ಅವಳು ತನ್ನ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ವಧುವಾಗಿ ಬೇಡಲು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಹಿಮವಂತನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು.

15. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನವರಲ್ಲಿ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನೂ, ತನ್ನ ಪರಿಜನರಲ್ಲಿ ದಯೆಯನ್ನೂ, ದುರ್ಜನರಲ್ಲಿ ಕಠೋರತೆಯನ್ನೂ, ಉತ್ತಮರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ, ರಾಜನಲ್ಲಿ ನಯವನ್ನೂ, ವಿದ್ವಜ್ಜನರಲ್ಲಿ ಸರಳಭಾವವನ್ನೂ, ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯವನ್ನೂ, ಗುರುಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಗೌರವಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುವನೋ, ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲಿಯೋ, ಅವನ ಗುಣಸ್ವಭಾವದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜವು ಅಂತೆಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ.

16. ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ಅನೇಕ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರು ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳು 'ಶ್ರೀ' ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರೊ. ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್ ಅವರು ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಓದಿದ ಶ್ರೀ ಯವರು ಆ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದಿ, 'ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಲು ನನ್ನಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಕಲಬುರಗಿಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ' ಗದಾಯುದ್ಧ 'ನಾಟಕವು ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ' ಯಮನಸೋಲು ' ನಾಟಕವನ್ನೂ ಅಭಿನಯಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಗೆ ಬಂದ ಶ್ರೀ ಅವರು ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನೇ ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಇದು ಶ್ರೀ ಅವರ ಶಿಷ್ಯವಾತ್ಸಲ್ಯ .

17. ಕಳ್ಳತನಮಾಡದೆ, ಕೊಲೆಮಾಡದೆ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದೆ, ಕೋಪಗೊಳ್ಳದೆ, ಇತರರನ್ನು ಅಸಹ್ಯಭಾವದಿಂದ ನೋಡದೆ, ತನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಇತರರನ್ನು ತೆಗಳದೆ ಇರುವುದೇ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಇದು ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿಯೂ ಹೌದು. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯೂ ಹೌದು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 2 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು.

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत - (त्रयाणामेव) 3 x 3 = 9

18. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿರಚಿತವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಆದರ್ಶಗುಣಾಃ ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದ :- ರಾಮನು ಮೃದುಸ್ವಭಾವದವನೂ, ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಸದಾ ಭವ್ಯನೂ, ಅಸೂಯೆಯಿರದವನೂ, ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತನ್ನಾಡುವವನೂ, ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನೇಹಪರನೂ, ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯುವವನೂ ಆಗಿದ್ದನು.

19. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದ ವನಪರ್ವದಿಂದ ಆರಿಸಲಾದ सत्त्वपरीक्षा ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದ :- ಭೀಮನು ಆಂಜನೇಯನಿಗೆ ದರ್ಪದಿಂದ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ - ಎಲೈ ಕಪಿಯೆ, ಏಳು, ನನಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ನೋಡು. ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವೆನು.

20. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸ ಕವಿಯು ರಚಿಸಿದ कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದ :- ಈ ನಾನು, ಈ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಜೀವಾಳವಾದ ಈ ನನ್ನ ಮಗಳು - ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿರದ ತಮಗೆ ಈ ಮೂರುಜನರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದ ತಮಗೆ ಯಾವಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ವತರಾಜನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

21. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು सूक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಯುಗ ಯುಗಗಳಿಂದ ಗಾಳಿಯ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಗಿರಿಗಳು ಬದಲಾದವು, ಆದರೆ ಧೀರರ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಎಂತಹ ಕಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

22. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಸ್ಮೃತಿಕೃತುಮಾನಿ ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಅರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಸಜ್ಜನರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಸನ, ಭೂಮಿ, ಮತ್ತು ನೀರು ಈ ಮೂರು ವಸ್ತುಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ, ಹೃದ್ಯವಾದ ಮಾತು ಕೂಡ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ ಚ್ಯುತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಾಠದ ಹೆಸರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 3 ಅಂಕಗಳು.

IV ಪಾಠನಾಮ उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामिव) - 4 x 2 = 08

(पाठस्य नाम - 1 अङ्कः, कः कं प्रति अवदत् - 1 अङ्कः ।)

23. सर्वमिदं विज्ञातं भवतीति ।

इदं वाक्यं द्वे विद्ये वेदितव्ये इति पाठात् स्वीकृतम् ।

शौनकः अङ्गिरसं प्रति अवदत् ।

24. यो हीनवादी स ते भक्ष्यः ।

इदं वाक्यं विवादः विनाशाय इति पाठात् स्वीकृतम् ।

शश-कपिञ्जलौ तीक्ष्णदंष्ट्रं प्रति अवदताम् ।

25. व्यापदनीया त्वयेति ।

इदं वाक्यं महर्षिवचनपालनम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

कौशिकः श्रीरामं प्रति अवदत् ।

26. अत्यन्तं श्रान्तोऽसि ।

इदं वाक्यं ज्यौतिषिकस्य दिनम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

ज्यौतिषिकः पान्थं प्रति अवदत् ।

27. नागं मे वशं करोमि ।

इदं वाक्यं सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि इति पाठात् स्वीकृतम् ।

दामोदरः सङ्कर्षणं प्रति अवदत् ।

28. अहो धिङ् मां इमौ स्वार्थिनौ सखायौ ।

इदं वाक्यं सन्मित्रम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

देवव्रतः स्वमनसि अचिन्तयत् ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत । (चतुर्णामिव) 4 x 5 = 20

29. मार्जारस्य धर्मोपदेशः ।

विवादः विनाशाय ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಜಾರದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಈ ಸಂಸಾರವು ಸಾರವಿಲ್ಲದ್ದು, ಪ್ರಾಣಗಳಂತೂ ಕ್ಷಣಭಂಗುರಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಿಯಜನರ ಸಮಾಗಮವೂ ಸ್ವಪ್ನದಂತೆ. ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮಾಯಾಲೋಕದಂತೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ದಾರಿಯೇ ನಮಗಿಲ್ಲ. ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳ ಶರೀರದ ನಶ್ವರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಸಂಗ್ರಹದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿವರಣೆ ಇರಬೇಕು.

30. भीमसेनस्य पात्रचित्रणम् ।

सत्त्वपरीक्षा ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಸೌಗಂಧಿಕಾ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ತರಲು ಹೊರಟ ಭೀಮನಿಗೆ ಆಂಜನೇಯನು ಕಪಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅತ್ಯಂತ ದರ್ಪಿಷ್ಟಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತೋರುವ ಭೀಮನು ಸ್ವತಃ ಆಂಜನೇಯನೇ ತನ್ನ ಸಹೋದರ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರುಹಿ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ

ಆಂಜನೇಯನನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವದಿಂದ ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಪಿಯೇ ಆಂಜನೇಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅತ್ಯಂತ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತರವು ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

31. ताटकावधसन्दर्भे श्रीरामस्य सन्देहः कः ? सः कथं निवारितः ।

महर्षिवचनपालनम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಗೊಂದಲವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಪರಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ರಾಮನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಬರುವ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಹೇಳಿದಾಗ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಸ್ತ್ರೀವಧೆಯ ಶಂಕೆ, ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ನಿವಾರಿಸುವಾಗ ಕೊಡುವಂತಹ ಭಾರ್ಗವ ಜನನೀ, ಮನ್ದರಾ ಮುಂತಾದ ವಿವರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತರವು ಇರಬೇಕು.

32. ज्यौतिषिकस्य पूर्वजीवनवृत्तान्तः।

ज्यौतिषिकस्य दिनम् ಎಂಬ ಪಾಠ ದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯ ಪೂರ್ವಜೀವನ ವೃತ್ತಾಂತವು ವಿವೃತವಾಗಿದೆ.

ಆತನ ದಿನದ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಅವನ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ಹಿಂದೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು ಜ್ಯೋತಿಷಿಯಾಗುವೆನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ಕೃಷಿಕನಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದೂ, ಹಿಂದೆ ಸ್ನೇಹಿತನೊಡನೆ ಆದ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸತ್ತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಹೆದರಿ, ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ, ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಥೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

33. "सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि" इति पाठस्य शीर्षिकां समर्थयत ।

"सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि" ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾದ್ಯಂತವಾಗಿ ಕಥೆ ವಿವರಣೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಯಮುನಾ ನದಿಯ ಮಹಾಪ್ರದದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಯನ ವಾಸ ಅದರಿಂದ ಗೋಕುಲದ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲಕ್ಕೂ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಅಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿವರಣೆ, ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಆ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರದ ಕಾರ್ಯ, ಬಲರಾಮನ ಸಹಯೋಗ, ಗೋಪಕನ್ಯೆಯರ ಆತಂಕಭರಿತ ಅಲಾಪ, ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಕಾಲಿಯರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮರ್ದಿತನಾದ ಕಾಲಿಯ, ತನ್ನ ಸಪರಿವಾರ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದು, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಾಲಿಯನಿಗೆ ಅಭಯಪ್ರದಾನ ಇವಿಷ್ಟು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಪಾಠದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

34. देवव्रत - चन्द्रधरयोः मैत्रीं वर्णयत ।

सन्मित्रम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೇವವ್ರತನು ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಚಂದ್ರಧರನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು, ಆತನ ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಆತಿಥ್ಯ, ಸ್ನೇಹಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುವೆನೆಂಬ ಆತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.

अथवा

"श्री'महोदयस्य कन्नडसेवा ।

कन्नडकण्वः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರವರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಮೋಘವಾದದ್ದು. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುದಗೊಳಿಸಿವೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾದ ಮೂಲಕ ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಕಥೆ, ಕವನ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ನಾಟಕಗಳು, ವಿಮರ್ಶಾಗ್ರಂಥಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಯುವ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಿದರು. 'ಸಿರಿ ಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ವಿನೀಯ ಘೋಷವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಉತ್ತರವು ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 5 ಅಂಕಗಳು.

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया ।

1 x 5 = 05

1. रामायणम् - वाल्मीकिः
2. नैषधीयचरितम् - श्रीहर्षः
3. पञ्चतन्त्रम् - विष्णुशर्मा ।
4. दशकुमारचरितम् - दण्डिः
5. मेघदूतम् - कालिदासः ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ 1 ಅಂಕ.

36. दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नड भाषया आङ्ग्लभाषया वा लघु टिप्पणिं रचयत ।(एकस्य)5 x 1=05

1. उपनिषदः ।

ವೇದಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾರಭೂತವಾದ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು. ವೇದಗಳ ಕೊನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು 'ವೇದಾಂತ' ಎಂದು ಕೂಡ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಹಾಗೂ ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಉಪದೇಶಿಸುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ ಅಥವಾ ರಹಸ್ಯ ವಿದ್ಯೆ ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಗುರುವಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಶಿಷ್ಯನು ಪಡೆಯುವ ರಹಸ್ಯತಮವಾದ ಜ್ಞಾನವಿದಾಗಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮ ತತ್ವದ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯೇ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ವೈದಿಕವಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು, ಇವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವುದರೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಿಗ್ರಹ, ಅಹಿಂಸಾತ್ವ ವಿವೇಚನೆ, ಸತ್ಯವಚನದ ಮಹತ್ವ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ, ಜ್ಞಾನದಾಹ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ, ಭಗವಂತನ ಉಪಾಸನೆ, ಆತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಇವುಗಳೇ ಮೋಕ್ಷದ ಉಪಾಯಗಳು ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

अथवा

पुराणानि

ಪುರಾಣ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನೂ, ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ, ಪುರಾಣಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಬರೆದು ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 5 ಅಂಕಗಳು.

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

3 x 1 = 03

- i) ब्रह्मा देवानां प्रथमः सम्बभूव ।
- ii) रक्षिता स्वस्य धर्मस्य ।
- iii) असारोऽयं संसारः ।

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 3 ಅಂಕಗಳು.

VIII 38. संयोजयत

1 x 4 = 04

अ	आ
विश्वामित्रः	गाधिनन्दनः
कुमारसम्भवम्	महाकाव्यम्
सङ्कर्षणः	बलरामः
यमुना	हृदः

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्नमिर्माणं कुरुत (द्वयोः)

1 x 2 = 02

- i) ते किम् आद्यं कर्तव्यं मन्यन्ते स्म ?
- ii) सकलेष्वपि प्राणिषु का आपेक्ष्यते ?
- iv) मङ्गलालङ्कृतां काम् आददे ?

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 2 ಅಂಕಗಳು.

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)

6 x 2 = 12

40 सन्धिं विभजत (द्वयोः)

देवासुरः= देव+असुरः, बहून्यहानि= बहूनि+अहानि, तुल्योऽहम् = तुल्यो + अहम् ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

सर्वस्य+औषधम्= सर्वस्यौषधम्, पिशित+अशनः=पिशिताशनः, यावत्+निशासमये= यावन्निशासमये

।

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

इमाम् इमे इमाः ।

तृणं तृणे तृणानि ।

मुनिः मुनी मुनयः ।

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

रक्षतु रक्षताम् रक्षन्तु ।

भवेयम् भवेव भवेम ।

आसीत् आस्ताम् आसन् ।

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

अनित्यानि- न नित्यानि । सूर्यातपः- सूर्यस्य आतपः & महावीर्यः- महत् वीर्यं यस्य सः।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

भूतानं योनिः-भूतयोनिः & शास्त्रेषु विहितम्-शास्त्रविहितम् । पीवरा तनुः यस्य सः- पीवरतनुः ।

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

गत्वा - क्तवान्ताव्ययम् । निरीक्षितुम् - तुमुन्ताव्ययम् । अथ - अव्ययम् ।

47. समानार्थकपदं लिखत ।

दुहिता = तनया । सचिवः = अमात्यः ।

48. विरुद्धार्थकपदं लिखत ।

स्वदेशः X विदेशः । अचरः X चरः ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ 2 ಅಂಕಗಳು.

XI 49. संस्कृतभाषया अनुवदत

1 x 4 = 04

- i) काश्याम् एकः विद्वान् आसीत् ।
- ii) जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी ।
- iii) वयं परोपकारार्थं जीवेम ।
- iv) श्वः मम पिता नगरम् आगमिष्यति ।

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

50. ಕನ್ನಡಭಾಷಯಾ ಆಂಗ್ಲಭಾಷಯಾ ವಾ ಅನುವದತ ।

1 x 4 = 04

- i) ಆಕಾಶದಿಂದ ಬಿದ್ದ ನೀರು ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
- ii) ಇಂದು ನನ್ನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
- iii) ಹಿಂದೆ ಜನಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನಿದ್ದನು.
- iv) ವೈದ್ಯನು ಮನುಷ್ಯರ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

XII 51. परिच्छेदमिमं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत - (संस्कृतभाषया)

4

- i) कालिदासः कविकुलगुरुरिति विख्यातः ।
- ii) कालिदासः गुप्तनृपाणाम् आस्थाने आसीत् ।
- iii) सः सरस्वतीसेवया कवित्वे नैपुण्यम् अलभत ।
- iv) कालिदासस्य कृतिभिः संस्कृतसाहित्यक्षेत्रं समृद्धं जातम् ।

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

*****

